

Молодий Комуніст

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня
1939 року.

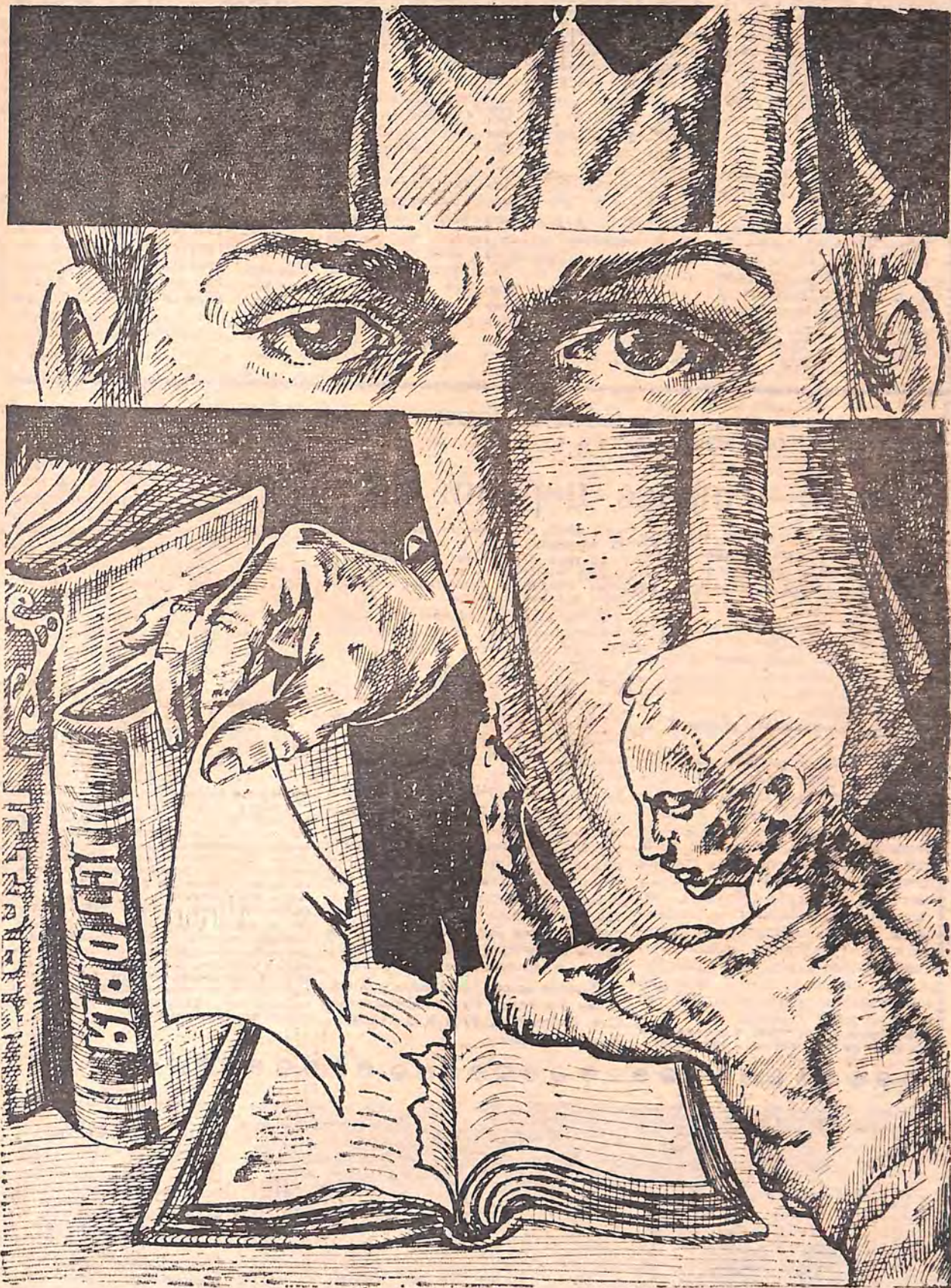
№ 21 (3996).

СУБОТА

21

ТРАВНЯ 1988 р.

Ціна 8 коп.

ПЕРО, А НЕ БАГНЕТ

Переселення народів. Виявляється, воно мало місце не тільки в стародавній історії, а й в новітній, в історії нашої країни. Здійснювалося не в процесі природної міграції, а часто багнетом, тобто силоміць. Тільки в підручниках історії про це не прийнято було писати. Там писалося лише про непорушну дружбу між радянськими народами, про їхній небувалий розквіт. І це була правда, тільки не вся.

Не так давно ми довідалися, що в міжнаціональних зв'язках є й гострі кути, породжені як об'єктивним розвитком суспільства, де точиться ідеологічна боротьба, так і суб'єктивними факторами — суто нашими, «домашніми». Порядок у своєму домі нам самим і наводити — не багнетом, а пером, словом, силою розуму й гуманізму; про це йде мова в інтерв'ю на 3 стор.

афіша
НОМЕРА

— ЯКИЙ ТВІЙ НАРІШУЧИШИЙ КРОК ЗА 18 РОКІВ? — Я СВИДОМО ВИЙШОВ ІЗ ЛАВ ВЛКСМ! (ПІДГОТОВКА ДО СЛУЖБИ В АРМІЇ — ЦЕ КОНКРЕТНО?) —

4 стор.

Молодь існувала ніби у двох іпостасях: плакатною і тією, якою вона була, — часом соціально апатичною, байдужою, а часом... Часом навіть аморальною.

Знову — про фарцовку, розбещеність і «матерів»-одиначок. «Епізоди з натури» —

5 стор.

9

стор.

«ВИ ВЖЕ БАЧИЛИ «ФОТОГРАФІЮ ЖІНКИ З ДИКИМ КАБАНОМ?». «ВИБАЧТЕ, ТАКЕ НЕ ДИВЛЮСЬ...». «ЯКЕ? ОХ, ЦІ НАШІ КОМПЛЕКСИ...». — «У КОЛІ МУЗ»

«СПАСИБІ ЗА ПІДТРИМКУ КОМАНДИ У ВАЖЛИВІЙ ДЛІ НЕІ ЧАС» (ІНТЕРВ'Ю ДАЄ В. САМОФАЛОВ) —

10 стор.

12

стор.

«Міраж»! Сьогодні — не про дніпропетровський, лєнінградський... «Міраж» без міражів — розповідь про популярну московську рок-групу

інформація

ПЛЕНУМ
ОБКОМУ
КОМПАРТІЇ
УКРАЇНИ

14 травня відбувся пленум обкому партії, який розглянув такі питання:

1. Вибори делегатів на XIX Всесоюзну партконференцію.

2. Звіт члена КПРС А. М. Тузовського — директора Світловодського заводу чистих металів імені 50-річчя СРСР про його особистий вклад у перебудову роботи підприємства в нових економічних умовах господарювання.

3. Організаційне питання.

У першому питанні виступив перший секретар обкому партії М. Г. Самілик. Пленум обрав делегатів на XIX Всесоюзну партійну конференцію.

В обговоренні звіту члена КПРС А. М. Тузовського виступили А. М. Денисенко — перший секретар Світловодського міського партії, П. С. Цуканов — бригадир формувальників виробничого об'єднання по сівалках «Червона зірка», В. Г. Мізерна — секретар облпрофради, Є. В. Качаловський — член Політбюро ЦК Компартії України, перший заступник Голови Ради Міністрів УРСР, В. С. Гетьман — головний інженер Кіровоградського ливарного заводу, М. Г. Самілик — перший секретар обкому партії.

В обговореному питанні пленум прийняв постанову.

Пленум затвердив завідувачими відділами обкому партії: будівництва — А. Д. Донченка, легкої промисловості та товарів народного споживання — В. О. Кабачинського, економічним — М. П. Михайленка, торгово-фінансових органів — О. С. Пугачова, адміністративних органів — В. П. Янішевського.

У роботі пленуму взяли участь начальник політуправління Міністерства внутрішніх справ СРСР А. В. Анікієв, перший заступник завідувачого Відділом важкої промисловості ЦК Компартії України П. К. Серов, інспектор ЦК Компартії України М. Е. Гончар.

БОРОЗНА ЗМАГАННЯ

Два дні тривали змагання серед учнів середніх профтехучилищ області за право називатися кращим орачем. Проходив цей конкурс на базі Бобринецького СПТУ № 32. Помірялися силами сюди прибули механізатори з десяти районів. Відразу ж після виступу колишнього випускника Бобринецького училища, а нині знатного хлібороба, Героя Соціалістичної Праці І. Н. Гнілляка, який повідав учням про почесну механізаторську професію, учасники змагання взялися за роботу.

У перший день майбутні хлібороби демонстрували майстерність орачів. Починали із регулювань плуга на глибину оранки, а потім показали, як уміють застосовувати теоретичні знання на практиці.

Члени суддівської колегії захоплювалися майстерністю Сергія Притули з Новгородківського СПТУ № 36.

Непоганих результатів у змаганні добився учень Бобринецького училища Володимир Марчук, який зайняв друге місце в індивідуальному заліку. А першу сходинку в командному заліку цілком заслужено зайняли представники Онківського СПТУ № 37 Маловисківського району, котрим не було рівних як у проведенні агротехнічних заходів у полі, так і у виконанні слюсарних робіт.

М. КОЦ.
Бобринецький район.

Розкривати творчий потенціал молоді

ПЛЕНУМ ЦК ВЛКСМ

Що значить освіта в широкому розумінні цього слова для сучасної молоді людини? Як будувати взаємовідносини студентської та учнівської комсомольської організації з педагогами? Як збудувати роботу піонерської дружини справді піонерською? На ці та інші запитання шукали відповіді учасники спільного Пленуму ЦК ВЛКСМ і Центральної Ради Всесоюзної піонерської організації імені В. І. Леніна. Він відбувся 16 травня в Москві.

Члени ЦК ВЛКСМ і ЦР ВПО обговорили завдання комсомольських і піонерських організацій, що випливають з рішень лютневого (1988 р.) Пленуму ЦК КПРС.

Тепер, відзначалося у доповіді Першого секретаря ЦК ВЛКСМ В. І. Мироценка, зростає реальна участь юнаків і дівчат у процесі демократизації, здійсненні радикальної економічної реформи, перебудові народної освіти.

Але перебудова в комсомолі і піонерській організації йде ще важко, творчий потенціал молоді, піонерії реалізується не повністю. Зберігають силу консерватизм, інерція мислення, чекання вказівок «згори». Для їх подолання необхідно жити психологією бездумного виконавця, дати молоді реальну можливість особистої участі в перебудові.

Пленум нахилив комсомольські організації на активну участь у підготовці XIX Всесоюзної партійної конференції, в реалізації рішень лютневого (1988 р.) Пленуму ЦК КПРС, у здійсненні необхідних змін в освіті. Визначено шляхи розширення представництва юнаків і дівчат в органах управління навчальними закладами, в плануванні і організації навчального процесу.

Серед наступних конкретних справ — розробка спільно з зацікавленими відомствами комплексної програми «Студентська

сім'я», створення громадсько-державної системи пошуку і розвитку молодих талантів, переведення на договірну основу участі студентів та учнів у сільгоспроботах.

Пленум висловився за дальшу демократизацію комсомольського життя, за розширення практики конкурсних виборів, змагань творчих особистостей, їх ідей і практичних справ, за більш сміливе висунення в керівники комсомольських організацій навчальних закладів студентів та учнів.

Мені здається надзвичайно актуальним, що Пленум визначив шляхи перебудови роботи ВЛКСМ у середній школі, розвитку учнівського самоврядування, підвищення авторитету піонерських організацій, — сказав в інтерв'ю кореспонденту ТАРС учасник Пленуму перший секретар Кабардино-Балкарського обкому комсомолу І. Іщенко. — Досі комсомол ставився до діячів піонерської організа-

ції дещо поблагливо, і сьогодні було вказано на джерела такої байдужості, що коріняться в адміністративно-командній системі управління. Не менш важливою є, на мій погляд, і думка, яка прозвучала в доповіді, що нам потрібно більше займатися пошуком молодих талантів, всемірно їх підтримувати.

Пленум розглянув інформацію про діяльність Бюро і Секретаріату ЦК ВЛКСМ після XX з'їзду комсомолу, а також організаційні питання.

У роботі Пленуму ЦК ВЛКСМ і ЦР ВПО імені В. І. Леніна брали участь завідувачий відділом науки і навчальних закладів ЦК КПРС В. О. Григор'єв, завідувачий відділом пропаганди ЦК КПРС Ю. О. Скляр, голова Державного комітету СРСР по народній освіті Г. О. Ягодин, відповідальні працівники ЦК КПРС, керівники ряду міністерств і відомств, громадських організацій. (ТАРС).

19 ТРАВНЯ — ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ВСЕСОЮЗНОЇ ПІОНЕРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМЕНІ В. І. ЛЕНІНА

Піонер — означає перший

Напередодні свята наш кореспондент побував у одній із кращих піонерських дружин обласного центру, СШ № 6, і попросив відповісти на запитання:

1. Що для вас день 19 травня?
2. Чи змінилося щось у піонерській дружині, загоні після минулорічного Всесоюзного зльоту піонерів?
3. Які проблеми сьогодні хвилюють вас найбільше?

Старша піонервожата школи С. В. ТКАЧ:

1. Дванадцятий рік я працюю піонервожатою у школі. Тому цей день — особливий шороку в моєму житті. Адже піонерія школи звітує про всі добрі справи навчального року. Урокиста лінійка, прапори, горни трублять, б'ють барабани — це створює піднесений настрій. Найактивніших у операціях «Уренгой» (збирання металолону) та «Мільйон — Батьківщині» (збирання макулатури) нагороджуємо грамотами. Загонам вручаємо путівки в літо, про найцікавіші дні і справи трудової й культурної вони розповідатимуть у вересні на засіданні ради дружини.

Цей день — зустріч із ветеранами піонерії. Не забуваємо і про мовте-

нат, майбутніх піонерів, влаштовуємо їм екскурсії, ігри.

19 травня в школі народжується новий піонерський загін: восьмилітні передають прапорець, барабан, горни третьокласникам.

2. Торішній Всесоюзний зліт піонерів дав могутній імпульс нашому піонерському життю. Насамперед — зросла роль самоврядування. В нашій дружині піонери вчать самі керувати, даємо змогу спробувати себе в ролі лідерів і тим, хто сам не особливо до цього прагне. Пробудити в піонерів почуття відповідальності за доручену справу, за своїх ровесників — цьому навчає самоврядування.

3. Проблем багато. На квітневій обласній практичній конференції піонерських працівників я говорила про них. Мене хвилює низький авторитет піонерських вожатих у школах. Нерідко він залежить від самих вожатих, але й часто вчителі цьому не сприяють. Як його досягти, міг би підказати досвід вожатих області. На жаль, бачимось ми дуже рідко.

Піонер загону імені Бориса Ковальова 5-а класу Наталя Смишляєва, Оля Бобринева, Юля Каракулова і Миша Толчинін:

1. Якби не було 19 травня — в нашому житті не було б чогось дуже важливого, дуже святкового, дуже довгожданого. Кожен справжній піонер готується до нього, намагається поліпшити навчання, поведінку, стати кращим, ніж досі. Це свято залишається в наших серцях надовго.

2. Після зльоту ми зрозуміли: порядок у нашому загоні, дружині залежить від нас самих. Після зльоту краще стала працювати рада загону, учком, підвищилася активність піонерів. Та й у дружині вожатій Світлані Володимирівні піонери зараз допомагають більше, ніж досі. За самоврядуванням майбутнє, нам ще йому багато треба вчитись.

3. Найголовніші наші завдання — навчання й дисципліна. Справжні піонери повинні добре вчитись, бути ввічливими, бути першими, адже саме звання піонера означає — перший.

Хочемо сказати, що й приймати у піонери ми повинні найкращих. Це не так давно в старші піонери приймали всім класом. Зараз — індивідуально. А з жовтнем у піонери! Протягом року (в третьому класі) по кілька груп. Але ж не всі піонери дорожать своїм званням: ну, не прийняли напочатку року, то приймуть в кінці — думає дехто. Ось і виходить, що деякі піонери ходять у «дівчинках», бешкетують, не хочуть носити піонерський галстук. Хіба можна таких називати першими? Носити піонерський галстук, бути членом організації, яка носить ім'я Великого Леніна, — це право треба заслужити.

Наш кор.

«Стиль»
пропонує стиль

Який? Сміливий, авангардистський. І наразі наші кіровоградці зможуть мати вигляд не гірше, ніж... від Кардена чи Анне Бурди. Зрештою, це думка тих, хто побував у магазині «Товари для молоді» на демонстрації моделей нового молодіжного кооперативу «Стиль», яке спеціалізуватиметься на пошиві жіночого верхнього одягу. Ці вироби будуть реалізовуватися саме через цей магазин. До речі, там буде і книга замовлень. Отже, якщо вам модель сподобалася, то голова кооперативу Марина Іноземцева, Ірина Ярошева, Лілія Домініна і ще три дівчини, які працюватимуть за договором, гарантуватимуть якість виконання.

А ціни? — чує десятки голосів. Ціни називались різні. Зрештою, покупець на гарний товар був завжди.

Фото В. ГРИБА

Ю. С.: Про національні проблеми в нашій країні широко заговорили з початком перебудови, із розгортанням демократизації та гласності. Перебудова сприяє розвитку національної самосвідомості. Національні проблеми існували й раніше, але гасилися недемократичними методами. Часто вдавалися до певних заходів без потреби, перестраховочно. Наприклад, шеноблне ставлення до мови, культури народу призводило до ярликів і «органосновків».

Причин тому кілька. Перше: промахи Сталіна в галузі національних відносин: примусове переселення з рідних земель цілих народів Закавказзя, кримських татар, приволзьких німців... Після XX з'їзду КПРС деякі народи були реабілітовані й повернуті додому, а деякі ні. Друге: національна політика перестала відповідати реальному станові національних відносин. У доповіді Ю. В. Андропова до 60-річчя СРСР про це говорилося, однак пізніше нічого не було змінено.

(навіть у безпристрасно-репортажному стилі) може поглибити конфлікт. Гласність теж вимагає кваліфікації! В даному випадку треба було інформацією посприяти ліквідації конфлікту, а потім спокійно його осмислити. Преса тут не завжди була на висоті, як і цілий ряд партійних та радянських працівників, котрі не змогли вплинути на затуманену націоналізмом свідомість людей. Події ці називали, а преса про те мовчала, от коли особливо бракувало гласності. Я повністю згоден з думкою про брак гласності в пресі при висвітленні подій у Нагорному Карабаху, яку дав у телепередачі «Позиція» Генріх Боровик. Ця передача набагато об'єктивніша і цікавіша від попередніх. І болючіша для душі.

Н. Д.: Не раз у недавній час нашу увагу привертала різноманітними ексцесами, пов'язаними з національними відносинами, і республіка Прибалтики...

Ю. С.: Тут, окрім усіх складностей становлення при-

національне, то лише позитивне. Скажімо, у грузинів це була гостинність, і на цій основі проводилася спорідненість їх з українцями, росіянами, іншими народами. На негативних же рисах національного характеру лежало своєрідне дослідницьке табу. Від цього негативні риси, ясно, не зникли і давалися взнаки. Ті ж події в Сумгаїті набули такого трагічного характеру ще й тому, що азербайджанці по природі, як кажуть, готові від сірника спалахнути. Як виховувався в дітей патріотизм: любі нашу Батьківщину, СРСР, любі місце, де народився. Ви падали в цьому ланцюжку середня і дуже важлива ланка: любі той народ, з якого ти вийшов, який тебе виховує. В нинішніх соціальних умовах ця ланка може відновитися, лише тоді й сформується справді цілісна особистість, патріот.

Н. Д.: Продовжуючи вашу думку щодо народу, з якого людина вийшла, про національний характер, розвиток своєї мови, культури, хочу поговорити про пред-

ПЕРО, А НЕ БАГНЕТ

Національні відносини в СРСР. Останнім часом ці слова інколи відходять від свого традиційного сусідства з епітетами «дружні, братерські» і займають місце поряд із визначенням «тривожні явища». Що ж сталося! На цю тему дає інтерв'ю нашому кореспонденту Ніні ДАНИЛЕНКО завідувач кафедри наукового комунізму Кіровоградського педінституту імені О. С. Пушкіна, доцент кандидат філософських наук Ю. П. СУРМІН.

Ця невідповідність багатопланова. Приміром, на території ряду республік гостро постали загальнодержавні проблеми (Нечорнозем'я, освоєння Сибіру в РРФСР, Чорнобиль на Україні тощо), а вклад різних республік у їх вирішення був неоднаковий. Це породило перевантаження одних народів і споживацтво інших. Соціальна несправедливість набула міжнародних форм і стала предметом націоналістичних спекуляцій ворожої пропаганди, та й у нас.

У 70-ті роки відбулися різкі зміни в соціальному складі республік Середньої Азії та Закавказзя; тут став складатися національний робітничий клас і повний набір загонів інтелігенції. Раніше вона була тут в основному адміністративно-управлінською, а пізніше виникла Інженерно-технічна. Робітники були робітниками в першому поколінні і не засвоїли політичної культури й цінностей пролетаріату, а інтелігенція не завжди володіла й своєю національною культурою, не кажучи вже про культуру інших народів. Звідси — ґрунт для нерозуміння націоналізму на рівні індивідуальної свідомості і психології, для національного чванства.

Н. Д.: Юрію Петровичу, якщо не помиляюся, перші неспокійні вісті про непорозуміння (щоб не сказати гірше) на національному ґрунті надійшли з Алма-Ати. Були зіткнення, людські жертви...

Ю. С.: У Казахстані, а також Киргизії процеси розвитку соціальної структури набули національного забарвлення. У Казахстані склад населення: 36 процентів казахів, 39 — росіян, 6 — українців, решта — повний інтернаціонал, як кажуть. У Киргизії — 46 процентів киргизів. Намітилась тенденція до скорочення частки корінних народів. Явище, що свідчить про демократизацію взаємин між людьми різних національностей. Та разом із тим утворилася картина, коли робітничий клас складався здебільшого з представників некорінної національності, а адміністративно-управлінська інтелігенція — корінної. При цьому не задовольнялися специфічні запити представників некорінних національностей.

Перебудова пов'язана з оздоровленням суспільства, ліквідацією корупції, бюрократизму, хабарництва, усуненням практики підбору кадрів по родичанню й національній приналежності. Ті, хто в цих змінах незацікавлений, хто хотів зберегти все як було, в умовах поганого інтернаціонального виховання і підштовхнули студентів Казахського держуніверситету, переважно казахів, на виступи під антиросійськими лозунгами.

Н. Д.: Тепер ось ще більш тривожні, ніж тоді з Казахстану. Погроми, десятки загиблих у Сумгаїті, страйки, комендантська година. Ми не звикли чути й читати повідомлення про такі речі. Де витоки нинішніх подій довкола Нагорно-Карабахської автономної області?

Ю. С.: Тут багато причин, уже мною названих. Конкретніше: повільний соціально-економічний розвиток області, незадоволеність специфічних культурних запитів вірменського населення області (наприклад, відсутність можливості перегляду передач Вірменського телебачення). Дали про себе знати й рани, завдані вірменському та азербайджанському народам у далекому минулому, коли ці народи стравлювалися, влаштовувалися вірменські погроми... Соціалізм значною мірою вирішив національні питання, багато в чому загострив старі рани, та в умовах застою і деформації соціалізму вони знову почали боліти, а то й кровоточити через соціальну несправедливість, що допускалася за національними ознаками. Тут потрібне тверезе осмислення проблем і вирішення їх без розходження слова й діла.

Мушу сказати, що і вірмени, і азербайджанці продемонстрували в драматичній ситуації зразки інтернаціоналізму й пролетарської солідарності.

Н. Д.: Під час названих подій засоби масової інформації стали дуже часто розповідати про дружбу представників цих народів, брали відповідні інтерв'ю, давали слово людям, котрі підтверджували взаємну доброзичливість азербайджанців та вірменів прикладами зі свого життя. Глядачі ж, читачі й слухачі, знаю, в той період чекали передусім детальної інформації про те, що відбувається, а не «агітації»...

Ю. С.: Засоби масової інформації повинні не тільки висвітлювати становище, а й впливати на нього. Не згоден із Маяковським, котрий прирівняв перо до багнета. Перо може і має діяти на свідомість сильніше! При надзвичайно драматичних подіях невиміле їх висвітлення

балтійських народів на шлях соціалізму, особливої уваги до цього буржуазної пропаганди, дала про себе знати відсутність інтернаціональної культури при прийнятті великомасштабних народно-господарських рішень. Проектується об'єкт без врахування можливостей забезпечення його національними кадрами і кидається клич на всю країну: приїздіть на будову! Прибувають молоді люди заідусіть, часом погіршуючи відтоком кадрів перспективи розвитку своєї республіки. І оскільки на нових підприємствах здебільшого легше, ніж на існуючих, одержати кваліфіковану роботу, квартиру, дитсадок, приїжджі там охоче осідають. А в масовій свідомості корінного населення це має такий вигляд: вони приїхали і все забрали. Якби перед зведенням об'єкта готувалися кадри корінної національності, ця диспропорція не була б настільки різкою.

Крім того, люди некорінної національності часто не знають національної історії, звичаїв, мови народу, серед якого живуть. Тому інколи корінне населення вважає приїжджих людьми некультурними, хоча це далеко не завжди так. Шлях до культури іншого народу лежить передусім через його мову.

Н. Д.: Насторожуючу мовну ситуацію ми спостерігаємо й у себе. Наша газета, зокрема, писала про різке звуження сфери вживання української мови в школах, дитсадках, установах Кіровограда. Ваш погляд на цю проблему?

Ю. С.: Втрата володіння мовою пов'язана із втратою володіння культурою свого народу і часто нічим не компенсується, веде до бездуховності. У період застою мовні проблеми не помічалися, критично не осмислювалися. Навпаки, часто підносилися як досягнення політики двомастами. Російська — мова міжнародного спілкування, її вивчати необхідно всім, та часто як сприяли кращому оволодінню нею? Давайте, закликає, відкрисмо ще кілька шкіл із російською мовою навчання! Це доцільно у Прибалтиці, Середній Азії, на Закавказзі, де мови не споріднені з російською і де оволодіти нею непросто. Але множилися російські школи й на Україні та в Білорусії. Без будь-якої необхідності. Адже тут схожість мов виключає будь-які труднощі в оволодінні російською...

Н. Д.: Настільки мені відомо, незбалансована мовна ситуація і у нашому педінституті.

Ю. С.: Так. Навіть на українському відділенні філфаку багато дисциплін читаються російською. Борис Олійник вважає, що педінститут повинні стати центрами, осередками національної культури. Не думаю, що цього вдасться досягти так скоро. Приміром, мало випускають вузівських підручників українською мовою, тому й ті викладачі, що нею володіють, мусять подавати матеріал російською. Поліпшити ситуацію можна, зокрема, так: в оголошеннях про заміщення вакантних посад на кафедрах ставити умову: конкурсант повинен володіти українською мовою.

Н. Д.: Чула, що у вашому інституті на четвертому курсі Історичного факультету ввели викладання української літератури, чим студенти були дуже невдоволені. Це так?

Ю. С.: Істфак чомусь поділили так: дві групи — випускники сільських шкіл, одна — міських. От саме ця група і обурилася: мовляв, навіщо це нам треба. Студентам пояснили, що знання цієї необхідні, бо їм доведеться викладати в сільських українських школах.

Н. Д.: Пробую пригадати художні твори, де йшлося б про трагічні моменти в історії радянських народів, пов'язані з темою нашої розмови, і пригадую тільки «Ночевала тучка золотая» Анатолія Приставкіна — про виселення чеченців, і ще повість Йосипа Герасимова: там вивозять із рідних місць деяких модаван, нібито за посьобицтво фашистам. Чи я мало читала, чи таких творів обмаль? А як іншні студенти — чують про це на лекціях, обговорюють на семінарах?

Ю. С.: І художньої, і наукової літератури з цих питань справді небагато. Інформованість студентів, які вчаться за старими програмами, сьогодні залежить від викладача, рівня його мислення. Якщо він стежить за пресою (журналами «Коммуніст», «Огонек», наприклад), якщо знайде за необхідне додати нові дані до відомих... Складно буде цього року студентам на держекзаменах.

Н. Д.: Юрію Петровичу, а що, по-вашому, можуть і повинні зробити наші ідеологічні працівники для вирівнювання, потепління міжнародних відносин?

Ю. С.: У інтернаціональному й патріотичному вихованні дуже недооцінювалася роль формування національного характеру. Мовляв, плекаючи в людині національне, виростимо націоналізм. Якщо й підкреслювали

ставників єврейської національності. Скажімо, деякі з них змінюють прізвища, національність [за документами]. Чим це викликано? Чи не правомірно б поставити питання, приміром, про широкі можливості вивчення єврейської мови (ідіш)?

Ю. С.: Ще Маркс говорив, що історична доля євреїв — асиміляція з тими народами, серед яких вони живуть. Період застою позначився й появою антисемітських і протилежних їм сіоністських настроїв. Піддала жеру й буржуазна пропаганда, мета якої — роз'єднання народів, стимуляція націоналізму. Вона лле крокодилові сльози то з приводу «долі українців в СРСР», то «тяжкого становища радянських євреїв», втручаючись при цьому у наші внутрішні справи. Активізація західних «голосів» щодо «єврейського питання» викликана, поперше, тим, що на початку 80-х років виїзд євреїв до Ізраїлю з метою возз'єднання сімей практично припинився. Тепер мотив їхнього виїзду за кордон такий, як і в представників інших національностей. По-друге, і ті євреї, що виїзять, прагнуть осісти в Західній Європі чи США, уникають Ізраїлю, а йому потрібне гарматне м'ясо для війни з арабами...

Чув яось розмову двох учителюк: «У мене в класі є такий Шварц — чудовий хлопчина, прекрасні здібності». — «Ну, ясно, євреї ж усі розумні». Це я до того, що в обивательській свідомості побутує думка: євреї талановитіші від інших. Вона впливає із сіоністської концепції «богообраності» єврейського народу. Крім того, історично склалося так, що за феодалізму євреям не дозволяли займатися деякими видами діяльності; їм залишалися неprestижні тоді заняття — лихварство, інтелектуальна праця. Капіталізм зняв із цих видів діяльності заляття, і відповідно лихвар став банкіром, а в сфері розумової праці, котра ввійшла в ціну, опинилося багато євреїв. Далася взнаки і колишня замкнутість євреїв у гетто, де дітей змалку орієнтували теж на інтелектуальний труд. Соціалізм ліквідував усі ці поділи і дає однакову можливість доступу до різної діяльності і євреям, і представникам будь-якої національності.

Н. Д.: Як нам відомо з газет, схильне досить бурхливо обговорювати національні проблеми й товариство «Пам'ять». Розкажіть, будь ласка, про нього докладніше.

Ю. С.: «Пам'ять» спекулює на реальних проблемах: Нечорнозем'я, пияцтво, знищення пам'яток російської старовини. Організація, члени якої часом не одержали навіть середньої освіти, не володіє конструктивним баченням проблем, не прагне їх вирішити, їй аби побільше галасу. Багато в поглядах членів «Пам'яті» взято від чорностенців минулого, особливо великоруський націоналізм. «Пам'ять» нав'язує думку: мовляв, уся історія Радянської держави — це історія знищення культури. Звинувачують у наших бідах імперіалізм, сіонізм і масонство, незважаючи на те, що дослідники не знаходять підстав вважати масонство силою, що веде боротьбу проти російської держави. Є в «Пам'яті» люди ображені, котрі образу від конкретного кривдника перенесли на все суспільство, є такі, що через брак таланту не можуть реалізувати свої соціальні потреби, є й психічно нерівноважені. Та головне те, що керівництво «Пам'яті», надто московської (є ще ленинградська, Новосибірська) стоїть на реакційних позиціях, намагається екзалтувати зміни, що відбуваються. Щоб із такими позиціями боротися, треба: продовжити чесний аналіз історичного минулого; ліквідувати проблеми, на яких спекулює «Пам'ять»; виховувати рядових членів організації так, щоб вони відмовили в довірі своїм екстремістським керівникам.

Н. Д.: І останнє запитання: чим конкретно наша газета може сприяти вихованню інтернаціоналізму, патріотизму, інтересу і поваги читача до української культури, до культури інших народів?

Ю. С.: Газета ваша із застою ще не вийшла, хоча намагається, стала значно цікавішою, ніж раніше. Так-от, вона повинна формувати культуру і української мови, і російської — літературних — бо вульгарних варіантів тієї й іншої у нас більш, ніж досить. Можете навіть відкрити на сторінках своєрідний лікнеп і давати уроки мови — правопису, наголосів, стилістики тощо. Культурні традиції Кіровоградщини пов'язані з досягненнями української національної культури — той же театр корифеїв. Розповідайте про історію нашого краю, про зв'язки його традицій із традиціями інших народів, більше друкуйте творів молодих літераторів, влашуйте конкурс на кращий вірш, оповідання — це теж дисциплінує і мову, і мислення.

Біда багатьох газет у тому, що вони рідко дають матеріал про молоді і інших республік країни, а як і вміщують, то поверхові. Налагодили обмін ґрунтовними статтями з газетами інших національних районів,

Ленін і ми

В Кіровоградському обласному державному архіві зберігаються документи, яким понад 60 років. Вони розповідають про велику любов робітників та селян нашого краю до Володимира Ілліча Леніна.

★ Телеграма В. І. Леніну від повітового з'їзду профспілок 22 листопада 1920 року:

«Перший Єлисаветградський повітовий з'їзд профспілок вітає у Вашій особі робітничо-селянський уряд і висловлює впевненість, що під

Вашим керівництвом перша в світі робітничо-селянська держава переможе світову буржуазію. Хай живе Рада Народних комісарів РРФСР!

Хай живе наш вождь товариш Ленін!»

«30 грудня 1923 року.

Дорогий вождь Ілліч, ми, делегати Єлисаветградського повіту, зібрались на 9-й з'їзд Рад і надсилаємо тобі робітничо-селянське привітання, побажання швидкого видужування.

Чекаємо тієї хвилини, коли ти знову станеш до керма радянського корабля.

9-й з'їзд Єлисаветградщини».

★ Постанова засідання Єлисаветградської

міськради, комсомолу і представників села (1924 рік):

1. Надати Палацу піонерів та жовтят ім'я В. І. Леніна;

2. Братську дитячу колонію перейменувати в дитячу колонію імені Леніна;

3. Злинський дитячий будинок перейменувати в будинок імені Володимира Ілліча Леніна;

4. 9-й держмлин 30 червня 1923 року відкрив рахунок на ім'я Володимира Ілліча Леніна і зарахував його почесним вальцювальником. Грошей на рахунок налічується 662 крб. 40 копійок».

Підготувала А. КУЗЬМЕНКО, працівник Кіровоградського обласного державного архіву.

Служать наші земляки

На адресу редакції надійшов лист-подяка про службу нашого земляка Олександра Кеслера: «Комсомолец гвардії сержант О. Кеслер є прикладом виконання воїнського обов'язку, користується авторитетом в армійському колективі, перебуває в авангарді соціалістичного змагання по гідній зустрічі XIX Всесоюзної партійної конференції».

«КРУГЛИЙ СТИЛ» «МК»

Для підготовки майбутніх захисників Батьківщини велике значення має військово-патріотичне та фізичне виховання молоді, формування у сьогодинішніх школярів високих морально-психологічних та волевих якостей. Говорячи про все це, важливо наголосити на необхідній єдності освітніх і виховних завдань школи, військового, райкомів комсомолу та організацій ДТСААФ. Адже ідеї переконаності, любові до соціалістичної Батьківщини, готовності до її захисту необхідно розвивати в процесі всієї багатогранної навчально-виховної роботи з дітьми, підлітками, юнаками й дівчатами.

Про все це йшлося на засіданні «круглого столу» у Вільшанському райкомі ЛКСМУ. Інспектор райвно Іван Єлампієвич СИВАК, голова райкому ДТСААФ Микола Данилович ОСТАПЕНКО, райвійськом Михайло Олексійович ТЕПЛЯКОВ, голова районного ДФСТ профспілок Юрій Іванович РОЗУМЕНКО, керівник початкової військової підготовки місцевої середньої школи Аркадій Васильович ШЕВЧЕНКО, воїн-інтернаціоналіст, електронладчик підприємства «Агропроменерго» Іван КАЛИНИЧЕНКО та другий секретар Вільшанського райкому ЛКСМУ Сергій ЧЕКОЛЬСЬКИХ зібрались разом, аби обговорити шляхи вирішення проблем, які існують в роботі.

І. СИВАК: Більшість молоді йде на армійську службу після закінчення середньої школи. Тому й має таке значення доармійська підготовка на уроках військової справи, фізичного виховання, спеціальних курсах за програмою ДТСААФ. Кожна з цих складових заслуговує детального аналізу.

Як вдосконалити фізичну підготовку допризовників? Вважаю, що любов до фізкультури й спорту необхідна виховувати ще з початкових класів. До шкільної програми включено уроки фізкультури, та будуються вони за програмою колишнього Міністерства освіти, яка дещо застаріла. Секрету немає, що програму цю

ШТИЛЮ НА ЦЬОМУ МОРІ НЕ БУВАЄ

нас зобов'язують виконувати. І тут найкращим помічником усім повинна стати власна ініціатива. Особисто я одним із резервів додаткової фізпідготовки вважаю «годину здоров'я». І організувати її треба не за рахунок чогось, а додатково. Наприклад, запровадити годину здоров'я після третього уроку.

М. ТЕПЛЯКОВ: Як військова людина хочу порадити райвно робити подібні «години» спареними, залучаючи до них учнів різних класів одночасно. Молодші рівнятимуться на старших, форсуючи (у самому прямому розумінні) свої спортивні здібності. А це зароджується дружба між учнями різного віку. Це особливо важливе на військовій службі: нині чимало говориться про так звану «дівизину», яка є породженням прорахунків у підготовці.

С. ЧЕКОЛЬСЬКИХ: Бачу тут і третій позитивний фактор. Якщо години здоров'я проводити у вільній формі, з великою кількістю рухомих ігор, спортивних вікторин, то вони захоплюватимуть школярів до спорту. Зникне вимушеність, яка нерідко супроводжує уроки фізвиховання.

Ю. РОЗУМЕНКО: Визначивши явні переваги від нововведень, необхідно вирішити й пов'язані з ними проб-

леми. По-перше, фактично додається ще один урок і не думаю, що школярі зустрінуть це оплесками. Намає потреби нагадувати про складну програму, особливо у старшокласників. По-друге, необхідна охочість до дібних заняттями усіх, а це — додаткові труднощі (додати тренерів, вчителів фізвиховання?). По-третє, у багатьох школах погана матеріальна база. Неможливо однією розмістити всіх школярів на єдиному майданчику чи в спортивному залі. Це необхідно враховувати. Інакше добра ідея може виродитися у формалізм.

А. ШЕВЧЕНКО: Тут нам необхідно виходити за межі школи. Гадаю, що справжніми помічниками вчителів повинні стати колишні воїни-інтернаціоналісти та воїни запасу. Вже сама поява у школі молодих хлопців, які до того ж мають хорошу фізичну підготовку, неодмінно зацікавить школярів. Районному штабові воїнів-інтернаціоналістів подібне спілкування теж потрібне.

І. КАЛИНИЧЕНКО: Нині у Вільшанці стає на ноги клуб колишніх воїнів-інтернаціоналістів «Товариш». В районі є десятки хлопців, які виконували інтернаціональний обов'язок в Афганістані. Це — невикористаний резерв школи, військового, комсомолу, нарешті. Про бажання «афганців» працювати говорять те, що на січневе засідання клубу було запрошено важких підлітків, хлопців віком 15—16 років, допризовників. Тих, кому завтра служити в армії. А вже через тиждень ми організували змагання між командами інтернаціоналістів та «важких». Яке бажання перемогти було в очах підлітків!

С. ЧЕКОЛЬСЬКИХ: Це і є практичний крок до армійської служби. Воїнів-інтернаціоналістів необхідно залучати до найактивнішої роботи. Гадаю, що, крім уроків фізвиховання, вони матимуть можливість керувати й гуртками — і фізкультурними, і військово-прикладними.

І. КАЛИНИЧЕНКО: Досвід подібної роботи вже існує. В селі Доброму тільки в минулому році колишній воїн-інтернаціоналіст Віктор Капаренко почав працювати з п'ятьма «важкими» підлітками, і вже сьогодні усіх їх знято з міліцейського обліку.

А. ШЕВЧЕНКО: Важливе місце у підготовці до армійської служби належить й урокам початкової військової підготовки. На жаль, тут не все гаразд. ПБП вивчають лише старшокласники. А в цьому віці молоді дещо «перегоріли». І в той же час п'ятикласники щиро заздять старшим. Дванадцятирічні хочуть вивчати військову справу, розбирати автомат, протигаз, крокувати строєм. Дуже прикро, що шкільна реформа обминає це питання. Уроки ПБП необхідно включити до програми з п'ятого класу. Але слово тут за державним комітетом з народної освіти.

М. ТЕПЛЯКОВ: Цю пропозицію варто підтримувати. Армії потрібні не тільки загартовані хлопці, а й спеціалісти-водії, слюсарі, техніки тощо. В цьому напрямі ПБП треба вдосконалювати.

М. ОСТАПЕНКО: Одним з негативних факторів є погана матеріальна база. Яка причина того, що з 56 первинних дтсаафівських організацій Вільшанського району на повну потужність працюють лише дванадцять? Відсутність техніки, тирів. Сім стрілецьких тирів на 56 первинних! Це — кричущо мало!

М. ТЕПЛЯКОВ: До того ж неможливо знайти необхідної кількості научної агітації. Плакати з ПБП — застарілі. Як ми можемо готувати відмінних танкістів, якщо вивчаємо плакати з трактором Т-40, а їздимо на Т-150 та К-700? Десять років відставання! І все ж ми знаходимо шляхи, аби не відстати від життя. Вивчаємо техніку без плакатів, на місці.

І. СИВАК: Питання військово-патріотичного виховання молоді постійно висвітлюються в пресі. Але вплив їх на практику виховання поки ще недостатній. Не завжди вживається правильний підхід до розв'язання важливих питань. Не завжди розкриваються шляхи і передумови правильного поєднання завдань військового, патріотичного та фізичного виховання. Гадаю, що це ми затуляли наявні прорахунки...

Учасники «круглого столу» у Вільшанці своїх проблем своєї роботи, вистраждали своє прагнення перемінити. Редакція тижневика звертається до колег учасників розмови з інших районів Кіровоградщини. Давайте продовжимо обмін думками на цю тему.

С. МАКСИМОВ.

сміт Вільшанка.

Записав С. БОНДАРЕВ.

ВЖЕ-БО ЧАС

У чомусь вони схожі один на одного. В чомусь — різні. Вітм, як і вся молодь вісімдесятих — їхні однопіткани. Молодь покоління неслухняних, покоління бунтарів.

Але ж у цього покоління за плечима Афганістан.

Вісімнадцятирічні Степан Сидюс та Сергій Яровський — неформальні лідери своїх формальних вуличних «тусовок».

Тих самих, які ніколи в житті (як їм здається сьогодні) не промінюють «хеві-металу» на якийсь «трейч» або «дискос». Словом — «свої серед своїх».

— Що тебе хвилює, Сергію?

— Ви перейшли на «ти»? Чому?

— Вибачте. Так, що хвилює?

— Все, що буде завтра. Минуле — ні.

— А що ви знаєте про війну у В'єтнамі?

— Нічого. Майже нічого. Мабуть тому, що мало цим цікавлюсь.

— А про Чилі?

— Мужня країна.

— Знаєте, що Пакистан винайшов атомну бомбу?

— На батарейках?..

— Ваше ставлення до культуристів, люберів?

— Вони мене не хвилюють.

Повна апатія до життя? Чомусь уявив, що Сергій і Степан кроку-

ють по проїжджій частині дороги і не звертають уваги на тролейбус, який сигналізує позаду них.

— Мое ставлення до Афгану? Мабуть, пішов би туди.

— Мабуть?

— Скоріше точно — пішов би!

— А хто б іще пішов із ваших друзів?

— «Довгий» (це — Олег Гурін), «Максим» (Сергій Евдокимов), «Вороша» (Ігор Воронін), «Одесит» (Сергій Аношин).

— Сергій Пучков теж пішов би...

І мені чомусь пригадалася «штурм» приміщення філармонії восени вісімдесяти шостого, коли ця «металева бригада» проривалась на концерт групи «Август». Запал є, сил також вистачає!

— А який ваш найважливіший крок за вісімнадцять років?

— Добровільний вихід з лав ВЛКСМ.

— Це правда?

— Якщо не вірите, кіпчайте болягу, ми пішли...

Хлопцям час в армію... Вже...

21 травня 1988 року

ІСЛЯ відрядження часто згадувала фільм «Рок». Він мене вразив. Своєю сміливістю, своєю правдою. Вразив своїм початком. Хронікальні кадри комсомольського в'їзду тих застійних часів, де, взявшись за руки, із лозунгами щось скандували делегати (Наркомани? Це «там», тут — ніколи: пенки, хіппі — ви що?, десь трошки може і не так, але наша молодь — це тільки комсомольські будови, відкриті усміхнені обличчя, дужі плечі молодих робітників...) враз обривалися, і на екрані юнак трохи дивно вбраний, із плейером на вухах, цинічним поглядом. Зовсім далекий від плакатного ідеалу нашої молоді. І... тому його не брали до уваги, як не хотіли помічати ще десятки, навіть сотні проблем.

За лозунгами і палкими промовами було заховано немало чого. І коли рожка зависла піднялася і на осуд людський все вилилося, багато хто замахав руками: «Вистачить! Хіба в нас тільки погане?!». Не тільки, але, коли тих проблем не показувати, то вони ще довго існуватимуть. Видаючи бажане за дійсне, ми втратили багато часу. І тепер, спохватившись, не знаємо, що робити із «матерями-одиначками, фарцовщиками, повіями і т. д.

адресою. Щось не миряться. А далі — за інструктажем. У машині оперзагонівці та працівники міліції — звичайний рейд звичного чергування. Ще одна «транспортна» група (щоправда, вже на «уазику» райкому комсомолу) поїхала по інших точках, а третя, «нетранспортна», як завжди, чергувала на «Маяку» — селищі, де проживають іноземні спеціалісти... — Ну, де твоє міліція? — ми саме виходили на подвір'я, коли почули цей чоловічий голос.

ЕПІЗОДИ З НАТУРИ

— Що тут сталося? — Сергій Дромашко, оперуповноважений карного розшуку райвідділу міліції, вже стояв біля вийшовши настроєного після стаграмів мужчини.

Це був Снаховський, який працює в «Міжрайпаліви».

Зіна П. плакала: — Випив, ось каже, що вб'є, із ножицями до мене почав лізти. І що я йому зробила? Ціле літо ніде не працював, годувала його, утримувала.

— Це ваш чоловік? — Ні, так живу з ним, співжителі. — Так чого ж не підете від нього? — Куди я піду з двома дітьми? А його виганяю — не йде.

Ми зрівняли фальшивих і справжніх матерів-одиначок. Тих, кому випала доля самим виховувати дітей, і тих, хто, не задумуючись, приводить на білий світ ледь не від усіх підрад вже наперед обділених любов'ю дітлахів. А спробуйте щось сказати, зразу звучить гордо: «Я мати-одиначка!». Прикриваючись державою, ведуть аморальний спосіб життя — і діти їхні в них вчаться.

За інструктажем, який провів старший оперуповноважений майор міліції М. Г. Скоренцов, наша група повинна була провідати неблагополучні сім'ї. Виклик Зіни П. став своєрідною увертюрою до розповіді про неблагополучні. З того починається, а закінчується...

Заїхали до М. В. Дербаль, також матері-одиначки. Раніше тут не раз збиралася «веселі» компанія.

— В мене трохи не прибрано... Якщо це «трохи», то... На підлозі бруду на палець, якісь відра посеред хати, засмалцьовані доріжки, незастелені ліжка з білизною давно не праною. Незатишно, брудно.

— Нічого-нічого, Маріє Василівно, бачу, у вас вже навіть фіраночки з'явилися, — М. В. Федунець глянула на вікна. — А то не було ж. Ну, як живе?

Коли ми вийшли на вулицю, врешті дихнули на повні груди свіжого повітря. Заїхали ще до Степанових. Тільки зайшли на подвір'я, із хати вибіг однорічний хлопчик, босий, в одній тільки сорочині. Побачив нас — і швиденько в хату. (Тоді далеко не тепло було). «Не загартуванням же за системою Нікітіних тут займаються», — подумалося. Зайшли в хату — там було таке, ніби чорт копійку шукав.

— Чис дитя, Любине? — Л. В. Федунець була в курсі всіх справ. — А де ж вона?

Ніхто не знав. Ні мати, ні брат, ні сестра, яка навідалася в гості, ні новий Любин чоловік. Тільки стенов плечима, носячи на руках малюка.

Володя і Люба Степанови «прославилися» тим, що чистили чужі льохи. Володя недавно знову був спійманий на гарячому, правда, не в погребі. Тепер має бути суд.

Епізод другий. «Благополучні»

105-й, а отже вся наша група поїхали до дев'ятиповерхових будинків, де живуть іноземні спеціалісти, які споруджують Криворізький гірничо-збагачувальний комбінат окислених руд. Як справжній магніт почали оці будинки притягувати певну категорію людей. Ідуть з Кіровограда і області, Кременчука, Дніпропетровська, Кривого Рога. Навіть із Магадана. В райкомі комсомолу другий секретар Сергій Семенець показав мені цілу картотеку, заведену на тих, кого затримали оперзагонівці під час своїх чергувань. Найбільша — де помітка «фарцовка».

— Сьогодні буде спокійніше, — зауважив Юрій Петров, інструктор обкому комсомолу, який також брав участь у рейді, — погода така, що краще дома сидіти.

Не встигли ми зайти на подвір'я, як Сергій Семенець, Сергій Дромашко, оперуповноважений відділу карного розшуку та оперзагонівець Олег Стещенко вже вели трьох хлопців.

Валерій Федоренко, 1970 року народження, живе в Кременчуку, працює електриком. Приїхав, щоб купити кросовки. На дискотеці від одного хлопця почув, що в Долинській живуть іноземці. От і приїхав.

— Приставав до людей за кросовки? — Я не приставав.

— Тобі ж сказали, що юридичною мовою це називається приставанням до іноземних громадян з метою купівлі речей. Стаття є. 181 пункт 2.

— Я не знаю ніякого закону... Тільки запитав. Що ж тут такого?

Разом із Валерієм приїхали «за компанією» Геннадій Кондюхов та Віталій Пруднев, також 1970 року народження. Тепер у Кременчуцький міський комсомолу їде фірмовий папір оперативного комсомольського загону дружинників із прізвищами всіх хлопців (вони — члени ВЛКСМ), потім гострий сигнал прибуде і на місце їхньої роботи. А до райкомівської картотеки, яку до речі,

завели майже рік тому, коли ОКЗД почав інтенсивно працювати, впишеться ще три прізвища.

Факт далеко не втішний: найстарші серед картотечних з 1963—1965 рр. (одні чи два з кінця п'ятдесятих), наймолодший з 1975 року (учень 6-го класу). Найчастіше тут зустрічаються роки по 16—18. Тривожні сигнали розсилаються по райкомах, міськкомдах комсомолу. Але... Ще жодного реагування не надійшло з Олександрійського (10 чоловік), Кіровоградського (20 чоловік), Знам'янського (1 чоловік) міськкомів, з Новгородківського райкому ЛКСМУ. Мовчить комсомол, а безкарність надає нових сил. Чи не тому в картотеці з'являються карточки з червоними куточками — затриманих удруге? Картотека буквально за місяць збільшилася майже на 30 чоловік. З одного боку, молодці оперзагонівці, що добре працюють і допомагають міліції (недарма О. І. Майданник, начальник райвідділу внутрішніх справ, називає їх «нашим оплотом»). А з іншого... Збільшується кількість молоді, яка йде на таке. Що робити? Проблема залишається відкритою.

Епізод третій. Протокольний

Віктор Нікора, командир ОКЗДу, якось сказав: «От потепліє, роботи в нас додасться». Справді, з теплом «паломників» у Долинську збільшились. Інколи хлопцям доводиться чергувати і через день. Що змушує багатьох молодих людей їхати інколи за сотню кілометрів? За словами багатьох дівчат, «святі інтернаціональні почуття». Ні-ні та й кинуть докір працівникам міліції чи дружинникам, що, мовляв, не має права заважати «зміцнювати дружбу між народами». До речі, ніхто не забороняє, і товаришують, і зустрічаються, і вже не одне інтернаціональне весілля відгуляли і ще гулятимуть в Долинській, сім'ями дружять. А от настільки зміцниться дружба від вседозволеності і розбещеності, важко сказати.

Спочатку слухала розповідь Сергія Семенця про те, як борється оперативний комсомольський загін дружинників саме з цими проявами. Подумалося: за суворо діють вони. Раз затримали дівчину чи хлопця на території без перепустки — і вже йде тривожний сигнал у комітет комсомолу. На перший раз ніби повинно прощатися. Але чим більше розповідав Сергій, наводячи конкретні приклади, тим зрозуміліше ставало, що це правильно.

Світлана Т., Ніна П. і ще одна Ніна П. приїхали в Долинську з Кіровограда. Приїхали, щоб гарно провести час, по-розважатися. І часу дарма не гаяли. Бо поки чоловік однієї з них довірливо чекає їх у машині, сподіваючись на якісь дійсно термінові справи дружини, комсомольські оперативники вже напівроздягнених мало не витягували їх із кушів...

Підіпріті алкоголем «дружелюбні» дівчата інколи, мабуть, не витримують конкуренції, влаштовували бійки попіди самими вікнами іноземних спеціалістів...

Це могло бути смішним, коли б не було сумним і болючим. У вже згаданій картотеці, яка є в райкомі комсомолу, з позначкою «Проституція» (може це і занадто гучна назва) — 12 карточок. Ольга Синькова (1970 року народження) з Кіровограда, Олександра Остриченко (1971) з Долинського району, Надія Білокінь (1969) — Дніпропетровське СКТУ № 54, Анжела Фадєєва (1971) — школярка з Криворізької десятирічки № 69, Оксана Делієва (1968) з Долинської... А карточки Людмили Никифорової (1966) та Ольги Мусійчук (1966) з Долинської позначені червоним олівцем — вони затримані вже двічі. У всіх них в графі, де слід зазначити причину, написано одне: настирливе приставання до іноземців, неділові контакти. Що це означає, неважко здогадатися.

Старший оперуповноважений майор міліції М. Г. Скоренцов виклав на стіл цілу кіпу пояснювальних записок за минулий рік.

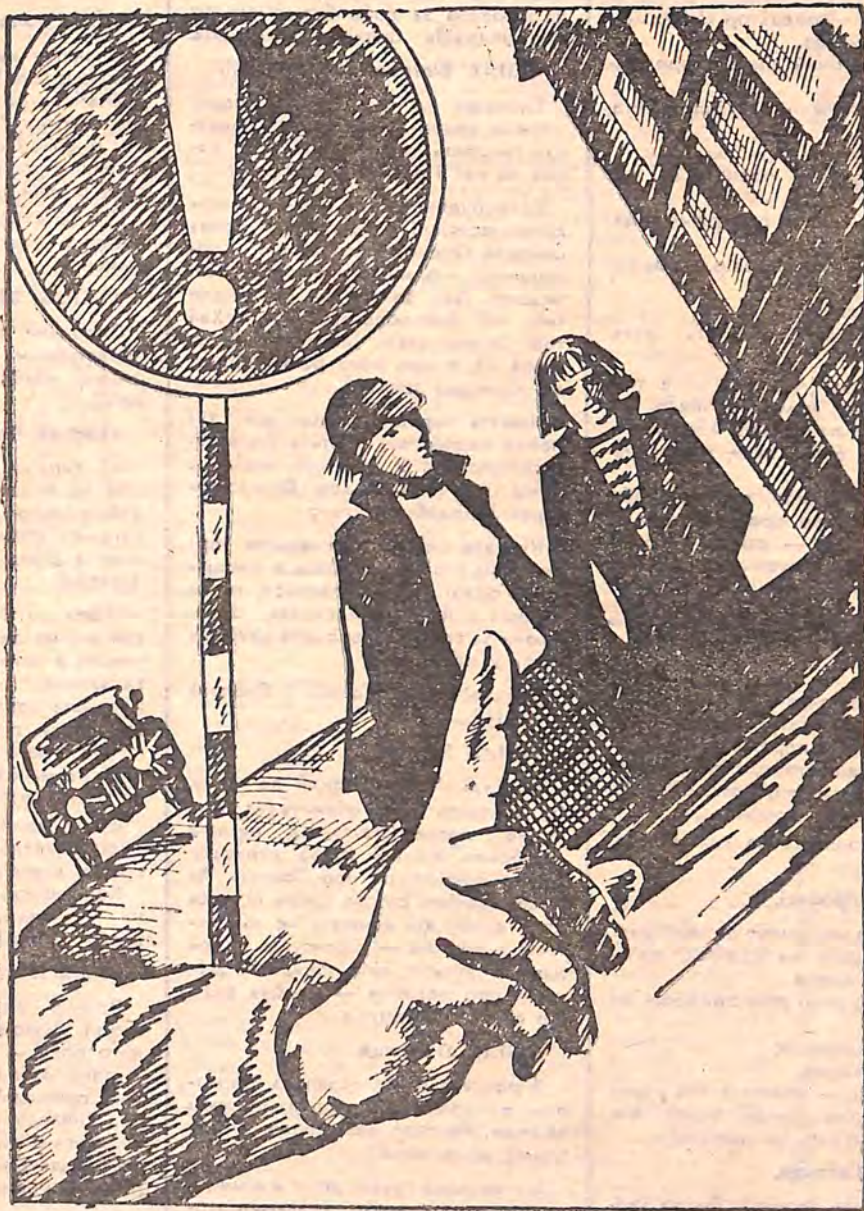
— Влітку дівчат доставляють цілими групами. Тільки встигаємо пояснювальні збирати.

Найстрашніше те, що фігурують роки народження не такі вже й далекі — 1969, 1970, 1971. Є школярки, учениці різних СКТУ, робітничі, студентки.

Що їх тягне сюди, за чим вони їдуть і, зрештою, на що сподіваються? І сакраментальне — що робити? Рейди й чергування оперзагонівців, зрозуміло, стануть не виправдані. Громадськість! Громадськість поки що мовчить.

Т. ТАРАСЕНКО.

М. Долинська.

І от в Долинській, під час відрядження, будучи на час рейду у складі оперативного комсомольського загону дружинників віч-на-віч зіткнулася і побачила те, про що колись може і говорили, але легко і пошепки. І то не про все.

Епізод перший. «Неблагополучні»

— 105! 105! — старший оперуповноважений майор міліції М. Г. Скоренцов підбіг до «уазику», — заїде ще за цією

— Ще й діти є? Скільки років і де вони?

— Двоє, 5 і 2. Зараз відвезла до мамки, в село.

— Діти його?

— Ні.

— Скільки вам років?

— 23.

— Мати-одиначка, двоє дітей — знаю я ці сім'ї. Сім років пропрацювала в інспекції у справах неповнолітніх, — Любова Василівна Федунець, тепер старший інспектор відділу віз і реєстрацій іноземних громадян, похитала головою. — Як же діти можуть рости в таких умовах?

21 травня 1988 року

БЕРЛІН. 21.XI.1945.

Вилетіли з Москви «Дугласом» о 9.55. Прилетіли о 5.10 дня, без посадки. Сидимо на аеродромі «Адлерсдорф», чекаємо машини, щоб поїхати до штабу нашої зони. Звідси кілометрів 400 до Нюрнберга, де вчора розпочався процес Герінга і Ю в Міжнародному Військовому трибуналі.

З Києва виїхав 13-го вночі, приїхав до Москви о 6.30 ранку 15-го. Ці дні бігали по різних справах, діставали валюту (7 тис.), купували одяг. На мене нічого не було (розмір!), купив відрізки. 18-го бачив балет Прокоф'єва «Попелюшка», добра музика. Вчора увечері був у ред. «Правды» у т. Поспелова, одержав кореспондентську картку...

Речі і документи залишив у Жені Коваленка, ще й грошей 700 крб. За квиток в літак до Берліна — 1123 крб. + 97 крб. вантаж. В магазині витратив на екіпіровку 2200 крб.

Цайкау. 24.XI. 1945.

Вчора виїхали з Берліна сімома машинами... Через Ейленбург (із замком праворуч), Лейпциг — прекрасне метро, вокзал, театр, через Альтенбург — ціле, красиве місто. Ночували в готелі «Вагнер» (...) удах з Л. Леоновим. Рушаємо на Нюрнберг.

Ялинки — згадую зрізані верхи дендропарку.

Дороги — згадую методично зірвану дорогу на Чернігів.

Села — згадую, як палили хати глиняні на Україні.

Фруктові сади — згадую полані колгоспні сади.

Цілі мости бачу — згадую Чернігів, Полтаву.

Бачу одягнених у шерсть німкенів — згадую наших селянок-колгоспниць у спідницях з плямистого маскувального плаща, кофтах з пофарбованої марлі.

Бачу багато чоловіків — згадую, як знищували фріді наших людей...

Нюрнберг, 26 листопада, 1945.

Герінг, Гесс, Ріббентроп, Кейтель, Кальтенбрунер, Розенберг, Франк, Фріх, Штрайхер, Функ, Шахт.

Деніц, Редер, Шірак, Заукель, Йодль, Пален, Зейс-Інкварт, Шпеєр, Нейрат, Фріче.

Захисник Ріббентропа просить від його імені дати можливість зустрітися із своєю секретаркою й колишніми посланцями та посланцями, — щоб дещо обновило в пам'яті... Він аживав багато брому і загубив пам'ять, і не зможе підготуватися, щоб розібратися в політиці Німеччини за останні 7—8 років.

Герінг — бабська морда.
Гесс — чорні брови, блідий, худий, згорблений, псих.

Ріббентроп — приймальник у крамниці.

Кейтель — старий вовк.

Розенберг — сидить боком, на вигляд молодий.

Франк — міжнародний шпигун, чорні окуляри.

Фріх — морда... поліцай.

Штрайхер — редактор «Штурмера», стара мавпа.

Функ — зубний лікар, старомодний.

Шахт — схожий на Гінденбурга, з аусами.

Адм. Деніц — чорні окуляри.

Адм. Редер — плешизий, тип шулера.

Шірак — садист і держиморда, худий.

Заукель — лисий звір, невілницький кат.

Йодль — лисий.

Пален — сивий, стирчать вуха, підкантроп.

Зейс-Інкварт (Австрія) — в товстих окулярах, дамський лікар.

Шпеєр — озброєння Німеччини.

Нейрат — білий, вуса, хижак старий.

Фріче — газетяр, високий лоб.

«Главное — не право, а победа.

У сильнейшего — право, жестокость прежде всего» (речь Гитлера, 22.VIII.39 г.)...

27.XI.45. Нюрнберг. Зал засідань Міжнародного Військового трибуналу.

Найлегше написати, що підсудні — кретини, дегенерати, дурні, але яка ж тоді честь переможцям? Це — розумні організатори, і тим страшніші їхні діла й їхні ролі. «Суд історії». А вигляд кретинів...

Шайка злочинців на лаві підсудних...

29.XI. На процесі.

Сьогодні здав статтю на телеграф, який уже добу не працює, переврано десь дріт...

1) Треба статтю про подорож по Німеччині;

2) про захисників;

3) про Баварію;

4) підсудні — кожен з них керував мільйонами людей, зараз це — актори без п'єси. Імпровізація.

30.XI.45. П'ятниця.

Ранок — на процесі. Вчора увечері були у Вишинського, розмова про процес. Цікаво... Може тривати суд до 6 місяців.

1 грудня 1945. Нюрнберг.

На процесі дає свідчення генерал-майор Лаугзен. Дуже колоритна фігура — очевидно з Канарісом був подвійним агентом — німецьким і американським. Голий череп, худий, дуже високий, довгі руки, пальці довгі — наче до ліктів.

3 грудня. 45 р.

Встаю о 7—7 1/2 ранку, туман, вогно на вулиці. В кімнаті холодно. Промова Гітлера своїм газетарам — «Хто хоче брати участь у війні, мусить також брати участь в її приготуванні»...

Вся держава працювала на агресію. Детальний план агресивної війни. Вперше в історії відбувається суд, який судить державу, а це раніше не практикувалося. І дійсно, людина, яка нападає на іншу людину, підлягала суду, а держава цього не боялася. До речі, держава воювала за добробут німецьких промисловців, банкірів, поміщиків.

4.XII.45. Вівторок. На процесі.

Сьогодні написав третій нарис «Руїни веков». Британський звинувач говорить про Польщу, про напад на неї 1 вересня 1939 року...

Коло будинку суду працюють полонені-есесівці. Проходять поза шофера Олексія Пасічника з Харківщини і один каже: «Здоров, земляк. Дай закурити». «А звідки ти?». «З Дніпропетровська». «Хай тобі Гітлер дає!». Білявий хлопець років 28, я сам його бачив. Пілотка, німецька шинель.

Кажуть червоноармійці, що тут повно наших, які бояться повертатися додому. У Мюнхені навіть є театр і український хор. До нас настроєні недоброзичливо.

Купував цяцьки з німецьких орденських стрічок. Хлопець в німецькому одязі стояв і дивився, потім вийшов і на порозі сказав, зачинаючи за собою двері: «Не треба...» (далі я не почув).

Увечері був у Іванова й Леонова у № 117...

6.XII.45. Четвер.

На суді. Потім ходили по місту, бо доповідь англ. обвинувача була нудна і довга. Стаття під назвою «Фабрики війни», треба написати. Багато документів про Польщу. Як Гітлер однією рукою давав підписи про те, що він воювати не збирається, а другою — підписував на той же час початок військових дій. Договір про ненапад — це був знак, що війна за порогом.

7.XII.45. П'ятниця.

3 ранку з 9—11 стояли з Єфимовим в черзі по шоколад, цигарки та інше. На суді мало людей (газетарів), всі в черзі.

Ми читаємо газети англ. й німецькою мовою і навіть вивчаємо мову, бо треба розуміти, щоб орієнтуватися.

9.XII.1945. Неділя. Нюрнберг.

Перерва на різдвяні канікули буде з 21 до 2 січня. На цей час добре було б помандрувати по Баварії. Живу вже два дні з Єфимовим в цьому розваленому місті, де нічого ні купити, ні подивитись, самі руїни.

Вчора минуло два тижні, як ми в Нюрнберзі. Треба написати про нищення культури, книжок на Україні.

Вчора пізно увечері перед нашим Гранд-отелем підстрілили шофера нашого судового генерала

Александрова. Подорож докищо невідомі.

Іздили автобусами на стадіон, що збудований на 1/4 мільйона чоловіків. Фотографували там місце, звідки промовляв Гітлер до 72 сатиричних колоні по шидка бр-ки — збудовано як с...

10.XII. Понеділок.

Спочатку напад на ОхР було намічено на 15/5, але він не відбувся. Зайняті на Балканах і там на кінець кінтня Гітлер вивів початок операції на 22/VI. 1941/VI підготовка була цілком закінчена, війська стояли на місцях.

Ще за 8 місяців було мнато планування нападу, економічного грабування.

11.XII.45. Вівторок.

Здоровий, високий американець, перевіряючи документи раптом сказав: «Добре, хлопці! (укр. мовою)».

13.XII.45. Четвер.

«З України після перших місяців літа 42 р. люди перекликали їхати добровільно до Німеччини після багатьох помилок, які при припущенні в ставленні до них (допит Шпеєра).

Назва статті — «Господарство» — хай ми не знаємо цього, хай лежать в могилах і чекають відплати замучені полонянники, двосуддя йде, але воно не лише повинно знищувати підсудних, воно повинно розібрати всі злочини, встановити на майбутнє норми міжнародного співжиття.

Військовополонені брали участь у будівлі «Атлантичного міста», а також у виробництві озброєння... Концтабори на карті Німеччини — як проказа на території висип на всій території...

14.XII. П'ятниця.

Зранку вдома. Почув себе хворим. Дуже важко тут сидіти. Карчі не терпіть. Дістати. Важко сидіти на суді. А вже починають сніжити. Про це я не спав, що я теж кидатися і йти з готелю теж підсудний (!). Сьогодні почнуть маршувати, не вийдуть з готелю.

15.XII.45. Субота.

В суді було лише кілька засідань. Преси не було. Вранці ці юстиції, потім з вранці замість 2 години ходили по місту, купили піраміду, олівці.

Вечір... Всі поїхали на Руденку (прокурор).

20.XII. Четвер.

Останній день процесу. Канікули різдвяні. Промова Єфимовича СС...

21.XII.

Виїхали з Нюрнберга о 9 год. ранку.

22.XII.45. Субота. Берлін.

...Іздили довго по місту з Леоновим, Вишневецьким, Леоновим, ділили по центру, коло рейху (толчука «рейхстаговка»).

24.XII. Понеділок. Берлін.

...Є німці, які кажуть, що тунелі Німеччини — увійти в Союз (!).

В готелі діляча — всі з 3-ми, а реєстраторша — з 4-го. Живе тут вже 4 роки.

Німці зараз потроху очухали (як наче хто вилив відро окромурашників), дехто лагодить тилу, копають, латають...

В Берліні вже є 25 газет і наліва... 20 театрів — «Гамлет», «Бет» — мистецтво і література вільно кипить у плечі. Книжки даються, вже пущено всі лінії. Живуть добре, одягнуті, згадують, як їм гарно було з періаці. Переможці живуть ще за переможців. Всі запис про секрет — як ми могли, могли, чим, яким чудом? Це більш поширене питання.

28.XII.45. П'ятниця. м. Тауша.

...Чи зможемо ми сьогодні іти до Берліна? Бо звідти треба йти назад до Нюрнберга і завтра, щоб бути там хоч за до початку процесу (21). Багато бачив і почув про цю поїздку, хи починаю розуміти німців... все зберегли значно більше, ми, переможці. Населення, села, дерева, промисловість, жа — все є. Трохи гірше з але чистої нестачі нема. Хліб і їм не те, що вони, коли були в пов. ними земляк. До того ж дуже добре жили за Гітлера, тично не знали й третини того ми знавали.

18.45. Збори рядових і сержантської частини. Вишневецький тає доповідь. Уміє говорити, дить добре до людей. Я висаж.

Скрізь говорять про Гітлера, живий чи ні? Детальне англійське слідство каже, що він застрелився в рот, а Ева Браун отруїлася до 30.IV.45 о 2.30 хв. Рають годину по годині весь приходять до висновку, що у ра не могло бути часу на ати.

5.I.1946. Субота. Нюрнберг.

Військова газета «The American Traveller» застерігає своїх л від знайомства з німцями. Фото курортів Баварії, де живають американські солдати.

7.I.46 р. Понеділок. На проі.

Офіційна політика жорстоко «Следует помнить, что челокая жизнь на оккупированных территориях ничего не стоит» (за підписом Кейтеля). «Земельного солдата 500—1000 ністів...».

Читав переклад на російськву двох заповітів Гітлера — особистий заповіт, датований квітня 1945 р., та «Мій полізаповіт» з тією ж датою. Підписано Гітлером і свідками: Гіт Борман, доктор Геббельс, колас фон Білоу, А. другий, зейф Геббельс, Вільгельм Бу Мартін Борман, Ганс Кребс, добу Гітлер застрелився...

9.I.46. Середа.

Сьогодні американська перший сторінці містить статте, що росіяни винайшли бомбу, яка діє на 85 км по більше 10 км вгору. Розмір і нісний м'яч, і багато іншого називає наших вчених, які били.

12.I.46. Нюрнберг. Субота.

«The Stars and stripes» зі демонстрація американських датів проти повільної демокції...

Фото: червоноармієць та блондинкою в хутр. шубі. Молодий російський солдат танцює з гарненькою кою дівчинкою і показує їй танні московські «па».

Американський посол в протестував проти антикапініх декретів польського ур. Бандити в російській війформі пограбували американський поїзд — «в стилі Дикого З

16.I.1946. Середа.

Приїхав Р. Кармен, оселмно в номері.

ЮРІЙ ЯНОВСЬКИЙ: «Вперше в історії відбувається суд, який судить державу...»

(Німеччина. Зима.
1945—1946 рр.)

ГОРТАЮЧИ записник Юрія Яновського, пригадав...

«Іноді доводиться думати, як швидко й міцно піднялися в своєму післявоєнному економічному розвитку переможці, розбиті ФРН, Японія, Фінляндія. Як швидко дісталися вони передових висот життєвого рівня й індустріальної культури. А країна-переможець під керівництвом Сталіна так і не зуміла викарабкатися з посиленних розривів у промисловості, сільському господарстві...». Ці слова належать Чінгізу Айтматову («Известия», 4 травня 1988 року). Часи гласності дали можливість Айтматову сказати наболіле. Юрій Яновський до цих часів не дожив...

Але записничок Яновського, який зберігається в Кіровоградському обласному краєзнавчому музеї, говорить, що у той важкий повоєнний час письменник по-своєму спостерігав, порівнював, осмислював життя. Гласність жила в його душі.

Записи, зроблені рукою Юрія Яновського, увійшли до його творів. Але ще чимало залишилось недопрацьованим (у письменників є такий термін «писати у стіл»). Тож перегорнемо разом нюрнберзькі замальовки нашого земляка, його записничкову публіцистику...

22.XII.45. Субота. Берлін.

...Іздили довго по місту з Івановим, Вишневецьким, Леоновим. Ходили по центру, коло рейхстагу (толкучка «рейхстаговка»)...

24.XII. Понеділок. Берлін.

...Є німці, які кажуть, що порятунком Німеччини — увійти в Рад. Союз (!).

...В готелі дієчата — всі з України, а реєстраторша — з Прилуки, живе тут вже 4 роки.

Німці зараз потроху очунюють (як наче хто вилив відро окропу на мурашник!), дехто лагодить покріплю, копають, латають...

В Берліні вже є 25 газет і журналів... 20 театрів — «Гамлет», «Макбет» — мистецтво і література буквально кипить у ключ. Книжки видаються, вже пущено всі лінії метро. Живуть добре, одягнуті, обуті, згодують, як їм гарно було за гітлерівців. Переможени живуть краще за переможців. Всі запитують про секрет — як ми могли перемогти, чим, яким чудом? Це найбільш поширене питання.

28.XII.45. П'ятниця. м. Тауша.

...Чи зможемо ми сьогодні виїхати до Берліна? Бо звіди треба рушити назад до Нюрнберга після завтра, щоб бути там хоч за день до початку процесу (2.1). Багато побачив і почував про цю поїздку. Трохи починаю розуміти німців... Вони все зберегли значно більше, ніж ми, переможці. Населення, міста, села, дерева, промисловість, одяг — все є. Трохи гірше з їжею, але чистої нестачі нема. Хліб дають їм не те, що вони, коли були в окупованих землях. До того ж вони дуже добре жили за Гітлера, фактично не знали й третини того, що ми зазнали.

18.45. Збори рядових і сержантів танкової частини. Вишневецький читає доповідь. Уміє говорити, доходить добре до людей. Я виступав теж.

Скрізь говорять про Гітлера — живий чи ні? Детальне англійське слідство каже, що він застрелився — куля в рот, а Єва Браун отруїлася — це було 30.IV.45 о 2.30 хв. Розбирають годину по годині весь час і приходять до висновку, що у Гітлера не могло бути часу на втечу.

5.I.1946. Субота. Нюрнберг.

Військова газета «The American Traveler» застерігає своїх людей від знайомства з німцями. Фото курортів Баварії, де відпочивають американські солдати.

7.I.46 р. Понеділок. На процесі.

Офіційна політика жорстокості: «Следует помнить, что человеческая жизнь на оккупированных территориях ничего не стоит» (з наказу підписаного Кейтелем). «За 1 німецького солдата 500—1000 комуністів...».

Читав переклад на російську мову двох заповітів Гітлера — «Мій особистий заповіт», датований 29 квітня 1945 р., та «Мій політичний заповіт» з тією ж датою. Перший підписано Гітлером і свідками: Мартін Борман, доктор Геббельс, Ніколас фон Білоу. А другий — Йозеф Геббельс, Вільгельм Бурдорф, Мартін Борман, Ганс Кребс. Через добу Гітлер застрелився...

9.I.46. Середа.

Сьогодні американська газета на першій сторінці містить статтю про те, що росіяни винайшли атомну бомбу, яка діє на 85 км по землі і більше 10 км вгору. Розмір її — тенісний м'яч, і багато іншого, газета називає наших вчених, які її зробили.

12.I.46. Нюрнберг. Субота.

«The Stars and Stripes» за 10.1.

Демонстрація американських солдатів проти повільної демобілізації...

Фото: червоноармієць танцює з блондинкою в хутр. шубі. «На різдво молодий російський солдат в Штеттін танцює з гарненькою німецькою дівчинкою і показує їй всі останні московські «па».

Американський посол в Варшаві протестував проти антикапіталістичних декретів польського уряду.

Бандити в російській військовій формі пограбували американський поїзд — «в стилі Дикого Заходу»!

16.I.1946. Середа.

Приїхав Р. Кармен, оселився за мною в номері.

19.I.1946. Субота.

Сьогодні всі чотири німецькі партії в Берліні (КПД, Соціал-демократична, Християнсько-демократична, Ліберально-демократична) подали заяви в усі 4 зони окупації, щоб припинили і вгамували кримінальних злочинців «з усіх європейських національностей», які грабують, убивають, мордують, кидають бомби. «Ми представляємо 65% народу Німеччини».

20.I.46. Неділя.

Сьогодні в «The Stars and Stripes» замітив про те, що в таборі коло Дахау живуть російські дезертири, які служили в німецькій армії. Американці їх відправляють до СРСР, а вони не виходять з бараків, десятеро повісілось, 21 — поранилось, поклали до лазарету, бараки очищали за допомогою слезоточивого газу. Кричали американським солдатам — краще розстріляйте нас тут на місці!

31.I.46. Четвер.

Я, здається, не записував, як американець коло входу в будинок суду перевіряв документи у наших машиністок. Одна з них замешкалася, шукаючи в сумці свій «Peggy» Боббі сказав їй «о кей», вона продовжувала поратися з сумкою. Тоді Боббі сердито сказав: «Я ж тобі сказав — о кей».

А той українці, що стояв коло залу й хотів за мною говорити, — тепер зник. Перевели певно на інше місце. Його звали Мишко Дубенко (чи Буденко) з Нью-Йорка, в батько його виїхав з Вінниці...

Єврейський конгрес в Мюнхені просить «негайно проголосити Палестину незалежною державою» і дякує президенту Трумену і США за симпатію в єврейському питанні.

3.II.1946. Неділя.

Розповідав Полонський (з Франції), що мої книги є в їхніх списках по Франції, які німці вилучали з бібліотек і палили. Інтересно...

5.II.1945. Вівторок. На процесі.

Посилено сторожу навколо Палацу юстиції — кулемети, чотири танки на випадок, якщо нацисти схочуть звільнити Герінга, Гесса і інших нац. лідерів...

8.II.1946. П'ятниця. На процесі.

Виступає Руденко, генерал-лейтенант юстиції. Сильний український акцент. Вперше обвинувачений було названо розбійниками. Після Руденка виступив Покровський — а дещо розв'язний манері.

О 6.45 вечора виступав Сталін. Ми слухали його по радіо в кімн. 129. Яка залізна логіка в промові! Вона однаково зрозуміла філософам і селянам, інженерам і чорноробам, і кожний знайде в ній своє, по собі, по своїй силі. Підсумки війни, перспективи розвитку важкої і легкої промисловості. Ще десятип'ятинадцять років буде важко.

10.II.1946. Неділя.

...В Парижі станцію метро «Обервільєр» переіменовано на «Сталінград».

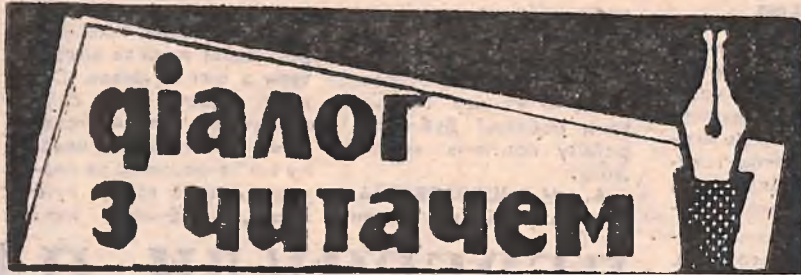
23.II. Субота.

Увечері о 8 год. прийом у Горшеніна з приводу дня Червоної Армії. В особняку Руденка були присутні всі обвинувачі, спостерігачі Польщі, Югославії, Голландії, Греції. Лоуренс багато танцював, його помічник Біркет — теж, Бідл — америк. суддя — пройшов соло... Англієць Робертс написав, танцював «русскую», скинув піджак, а потім і штани... Вечір пройшов у невимуженій атмосфері.

24.II.1946. Неділя.

Був собі тут такий собі: Роман Кармен — кіно-хронікер, журналіст, одесит. Робити йому було нічого, він спав, їв і пив, «вживав» жінок. Полетів до Москви — з мотором для його особистої машини — авто, друкарською машинкою за 300 марок (!), двома костюмами, двома пальто, парфюмерією, сорочками і іншим. Де такі люди беруться, в якій воді їх купають, і чи довго це буде? Про цих кіношників і фоторепортерів (Кармен, Штатланд, Тьомін, Калустянський, Халдей) можна сміливо писати п'єсу і сміливо заводити на них карну справу.

А тепер перехожу на записну книжку № 2 (Нюрнберг), 24 лютого 1946 р. «Гранд-отель», к. 107, 7.20 веч.))...

«ТАНЯ ТАКА ЗАВДЯКИ МАМІ...»

«Хоч крапельночку доброти» — у статті під такою назвою («МК» за 19 березня ц. р.) розповідалося про незвичайну долю молодого жінки Тетяни Петренко. На публікацію відгукнулися і сама Тanya, і читачі, котрі виходять за межі розказаної історії, розмірковують про материнство...

* * *

Хвороба не зламала Тany. В уязі вимальовується Танина мама, лагідна жінка з добрим серцем. Вона знала, що її донечка залишилася на все життя інвалідом, та не віддала Tany в спецінтернат, хоч і пропонували. Вона своїми руками доглянула малу, берегла її життя, зробила все можливе, щоб Tanya росла з матір'ю, відчула материнську ласку. Низький уклін і світла пам'ять такій матері!

Бажаю, щоб і надалі редакція газети «Молодий комунар» виносила на суд громадськості такі болючі питання сьогодення.

М. КРАВЦОВА.

* * *

Прочитали у газеті «Молодий комунар» статтю «Хоч крапельночку доброти», в якій ви піднімаєте, може, одне з найбільш болючих питань — життя самотніх людей.

Ми працюємо з маленькими самотніми людьми — дітьми, в котрих немає батьків. За кожного долено трагедію. Tanya Петренко виросла чутливою, доброю людиною, бо в неї була мати, яка віддала серце своїй дитині.

У наших дітей немає батьків, і ми добре розуміємо,

що це біль на все життя. Ріс у нас хлопчик і виховувався, нарешті, настав той жаданий день, коли прийшла добра чужа жінка, яка вирішила стати йому матір'ю. Але одразу не можна йти додому, треба було узгодити деякі справи. Та маленький не міг більше чекати, просив: «Швидше приходь, я не буду ні їсти, ні спати, а тільки чекатиму на тебе».

Л. КОВАЛЕНКО, секретар парторганізації Кіровоградського Будинку дитини.

* * *

Мене глибоко схвилювала доля Tani Петренко. Яка ж мужність у такої тендітної людини! Це завдяки тому, що в неї була така хороша мама, яка стримувала свій душевний біль, дивлячись на муки дитини, намагалася аселити в неї віру в життя, вчила її бути мужньою, щоб вона не жила лише своїм горем, бо буває когось ще гірше.

Можливо, завдяки цьому в неї відчувається ліричний настрій душі, який виливається у вірші, присвячені мамі.

Л. КАМЕНЕВА.

* * *

Дорога редакціє! Щиро дякую вам за увагу до мене. Коли люди небадужі

до моєї біди, якимось легше стає на душі. Думаю, доброта всесильна. Свої болі і тривоги я вкладаю у вірші, це як сповідь душі моєї.

Ганна Кузьмівна Щербина, котра відвідувала мене і написала статтю, радила, на що більше звертати увагу в моїх віршах. Коли ми розставлялися, я зрозуміла, що наша дружба буде назавжди.

Я хвора. Завжди поруч зі здоровими людьми я якимось почуваю себе слабкою, Антоніна Михайлівна Корінь вміє вести так розмову, що я просто забуваю про свою хворобу. Людська доброта — це найцілющіші ліки.

Прочитала у вашій газеті за 19 березня вірші Валерія Гончаренка. У них багато життєвої мудрості і людської душі.

Мене поставили на пільгову чергу на квартиру. Ось мої вірші на ваш розсуд. Весно, заколихай мене квітневою колісковою, Як матуся співала українською мовою.

Дуже хочеться маленькою стати Та до дитинства, як до неба — не дістати. Дуже хочеться туди вернутися хоч на мить, Мамина пісня ще й досі у серці бринить. О, весно, заколихай мене квітневою колісковою, Як неняка колись співала українською мовою.

Тетяна ПЕТРЕНКО.

Хоч листа й не було надруковано

Наша читачка з Устинівки Н. Ігнатенко писала до редакції про зневажливе ставлення до покупців, про завищення ціни на чоловічі взуття в універмазі села Піщаний Брід Добровеличківського району.

Копію листа було надіслано в Добровеличківське районне споживче товариство. Ось що відповів голова правління В. Є. ДМИТРЕНКО:

— Факти, наведені в листі, малі місце. Лист обговорено в колективі Піщанобридського торговельно-роздрібного підприємства. Продавець А. П. Лягул визнала свою вину: несвідомо завищила ціну на взуття на 1 карбованець. А. П. Лягул попросила вибачення в колективі і в покупця Н. Ігнатенко.

За допущене порушення правил торгівлі А. П. Лягул заслуговує звільнення з роботи, але, враховуючи, що вона довгий час трудиться сумлінно й не мала ніяких порушень, колектив оголосив суворому догану, що згідно умов прогресивної оплати позбавить її тринадцятої зарплати і прогресивної оплати за січень цього року.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

«Останній кадр самодіяльного кіно?»

Під таким заголовком у номері «Молодого комунар» за 27 лютого ц. р. було надруковано лист нашого читача І. Бойка, який написав про занепад любительської кіностудії в Новомиргороді та про зрим зйомок фільму про екологічне становище ріки Великої Висі. На цю публікацію відгукнувся перший секретар Новомиргородського райкому ЛКСМУ України А. СТОЯН:

— Новомиргородський райком комсомолу вважає, що в замітці «Останній кадр самодіяльного кіно?» обстановка, що склалася доволі самодіяльного кіностріди й районної ініціативної групи по охороні навколишнього середовища, відображена дещо тенденційно. Мабуть, авторів, який нарікає на повну неувагу з боку райкому ЛКСМУ, не слід забувати, що він сам у момент організації студії працював інструктором нашого райкому. Виплачуючи керівникові студії певну грошову допомогу, райвідділ культури порушував тим самим фінансову дисципліну — на це вказала реввізія з області.

Тепер — стосовно роботи ініціативної групи по охороні навколишнього середовища. Справді, зйомки фільму про забруднення річки зірвалися, і найперше — через відсутність у

членів групи чіткого уявлення про характер задуманої роботи. Перші конкретні доручення, які одержали лікар санепідемстанції О. Куценко (зробити необхідні аналізи) та редактор районного радіомовлення В. Пісковий (забезпечити публікацію в районній газеті), виконані не були. За таких умов і сам автор вищезгаданої замітки відмовився продовжувати зйомки.

Райком комсомолу також повідомляє, що роботою самодіяльного любительської кіностудії зацікавився райком профспілки працівників агропрому. Вирішується питання про виділення обсягом цієї профспілки коштів на утримання студії, забезпечення її необхідними для роботи матеріалами.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Як бачимо, питання про студію, як і про її фільм на екологічну тему, на сьогодні ще остаточно не вирішено. Тому, публікуючи відповідь з Новомиргородського райкому ЛКСМУ, сподіваємося, що повернутися до цього питання. Чи ж буде у студії можливість успішно завершити зйомки фільму? Нам, здається, це послужило б пропаганді природоохоронного руху й, зокрема, операції «Піденний Буг», до якої причетна й комсомольська організація Новомиргородського району.

ДУМКА ВЧИТЕЛІВ

С. П. КАБАНЕЦЬ, директор Гайворонської середньої школи № 1. Не готові ми ще до самоврядування. Не доросли до нього. Сьогодні треба говорити за співврядування, тобто спільне учительсько-учнівське. Діти самі нічого не роблять, все одно, треба, щоб педагог керував, допоміг. Діти як звикли? Покажете, скажете — зроблять. Самі ж не дуже поспішають рухатися. Просто психологічно ще учні до цього не готові. Це поперше. А, по друге, з тією зайнятістю в старших класах — чи до управління їм? Нам важко було знайти час, наприклад, щоб зібрати школу активу. Школі потрібне розумне співробітництво, яке ґрунтується на взаємній повазі вчителя до учня і учня до вчителя.

В. М. ОЛІЙНИК, організатор позакласної роботи цієї ж школи. Самі діти працювати не будуть, коли їх не направити, вміло і непомітно. Треба так підходити, щоб вони ду-

мали, ніби ця ініціатива йде від них.

Ще одне. Утворили в школах органи самоуправління — учнями. Так, що вони роблять? Дублюють роботу комітетів комсомолу.

А. М. ШЛЯХОВСЬКА, вчитель російської мови

уже не навчиш — пізно.

О. Ю. КОВАЛЬ, вчителька російської мови та літератури з цієї ж школи. Основи, зародки цього співврядування, як ми говоримо, вже є. Голову учком ми запрошуємо на педради. Але не всі. На суто наших, виробничих, мені

проводили виробничу нараду, деякі думки враховували.

Н. Т. НОВИКОВА, організатор позакласної роботи Завалівської середньої школи Гайворонського району. Самоврядування нав'язати не можна. Треба вчити цьому дітей:

такими і в життя підуть. Це страшно!

С. В. КУШНАРЬОВА, секретар парткому Гайворонського машинобудівного технікуму. Самоврядування навряд чи стане можливим. Не підготовлені до цього не тільки діти, а й ми, викладачі. Рівень самоврядування залежить від рівня викладача. Ми не знаємо як і дітей навчити не можемо. Треба вчитися спершу нам.

В. О. ДЕЛИНГЕВИЧ, директор технікуму. Самоврядування — не крик моди і не чергова кампанія. Його вимагає час. Перебудова. Треба виховувати людину ініціативну, думачку. Навчити їх цьому мають насамперед вчителі.

Я дотримуюсь тої думки, що тільки довіра має зрушити справу з місця. Ми, наприклад, запрошуємо учнів на всі наші наради — нехай чууть, знають, про що ми говоримо, хай вчаться в нас, роблять свої висновки. Навіть якщо на тих нарадах і вказується на недоліки викладачам. Чого нам це приховувати? Давайте не будемо наївно думати, що діти не бачать і не розуміють, який вчитель чого вартий. Не треба робити ще якихось штучних перепон до довіри. Ми, наприклад, провели анкету «Студент — викладач: ролі і позиції». Наша думка повністю співпадає з учнівською, викладеною в анкеті.

Я. О. ШАПОШНИК, директор Гайворонської середньої школи № 5. Сьогодні в школі має йти мова не про самоврядування, а про співврядування. Я, вчитель, повинен домогтися за щось, проконролювати — такі питання без нас не вирішувати. Я повинен підвести їх до думки, навчити, зрештою. Що ж це за самоврядування? Треба речі називати своїми іменами.

Майбутні школи — здоровий союз між вчителем, учнем та батьками. Самі тільки вчителі чи батьки нічого не роблять.

ДУМКА УЧНЯ

В. РОМАНЕНКО, секретар комітету комсомолу, дев'ятикласник СШ № 5. Коли реально, то самоврядування — неможливе. Ми без вчителів не справимося. Хоча б через свою некомпетентність. Деякі заходи ми проводимо самі, але, щоб повністію — ні.

С. БАБЧУК, дев'ятикласник цієї ж школи. Самоврядування потрібно. Хоча б для того, щоб ми привчилися самі вирішувати наші проблеми. Та й неприємно, коли зверну весь час підганяють, а ми самі не можемо нічого. Минулого року, наприклад, склалися так обставини, що ми самі старалися все робити. У нашого класного керівника помер чоловік і, щоб не завантажувати її зайвим, нашим, ми справлялися самі. Змогли.

Учні групи М-71 машинобудівного технікуму.

Самоврядування може існувати тільки при високій свідомості і відповідальності перед собою і товаришами. Тобто ми повинні бути морально підготовлені. Якщо зразу — гоп і вести самоврядування — нічого не вийде.

В деяких групах тому воно і провалилося, що взяли за справу без підготовки. Замість трудового суперництва почалися суперечки між собою.

Зразу скажемо, що якщо не наш класний керівник Л. В. Делінгевич, було б те саме і в нас. Але тепер ми можемо сказати, що самоврядування у нас діє!

Наша група поділена на 3 бригади. В кожну включили і активних, і пасивних. Між собою бригади змагаються. Хто переміг — грошою нагороду на групі 30 карбованців. Як з нею «розправитися» — вирішує група. Стипендію також самі даємо тому, хто заслужив. Результати? Нуль пропусків, майже стопроцентна успішність, висока активність. А хто отримав «3» — нехай пише на себе, бо може не отримати стипендії. Головне: все вирішуємо ми самі.

І. СІКОРСЬКИЙ, десятикласник Завалівської середньої школи Гайворонського району. Самоврядування можливе, але... Вчителі не в кожному бачать особистість, а від них, я думаю, залежить найбільше в цьому питанні. Не треба диктату, але вчитель повинен повести за собою. Найвищий контакт — контакт на уроці. Звідси піде все. Це одне. По-друге, взаємоповага і довіра. Ми можемо багато, хай нам тільки повірять.

О. ПАНАСЮК, дев'ятикласник Гайворонської школи № 1. Мені здається, треба так працювати, щоб не вчителі за нас вирішували, а ми разом, спільно. По-іншому неможливо. Ми до повного самоврядування не доросли ще. Може, тому, що незацікавлені, не маємо конкретної справи. Але... і не шукаємо її. Ні, ще зарано говорити про самоврядування.

* * *

Самоврядування (в повному і правильному розумінні цього слова) ще неможливе, кажуть старші та й молодші вчителі. Одні вважають, що тимчасово, інші — виключають таке повністю. Мовляв, яка школа без учителів. Кожен має право на свою думку і кожен її висловив. Але спільним було одне — керувати школою учні повинні. От тільки як! Як знайти розумну межу цього ж співврядування, щоб знову все не зійшло до вертикалі: вгорі — вчителі, учні — внизу! Питання, на які треба відповісти, знайти якнайшвидше. А яка ваша думка, шановні читачі!

Т. КОСТЕЦЬКА.

ПЕРЕГНУЛИ ПАЛКУ?

Питання можна поставити й по іншому: чи можливе самоврядування зараз? Чи не завчасно ми знову вигукнемо бадьорі лозунги: «У нас успішно впроваджується самоврядування!». Нове, якщо воно входить в життя по-справжньому, завжди пробиває собі дорогу в боротьбі зі старим — це закономірно. І рідко коли старе поступається так легко. Тим більше, коли те нове пов'язане не лише з організаційними перебудовами, а й з перебудовою свідомості.

Отже, чи можливе самоврядування?

та літератури. Це неправильний термін — самоврядування. Як це так — само. Значить треба зовсім вчителів забрати зі школи?

І. Ю. СВІТЛИЦЬКА, секретар комітету комсомолу вчительської організації. Разом треба працювати і вчити з молодших класів дітей самостійно мислити. В старших цього

здається, учням непотрібно бувати.

Оцінювати вчителя? У вузх це можливе, у школі — ні. Учні ще не доросли до того, щоб об'єктивно оцінити професійні навички вчителів. Будуть переважати чисто суб'єктивні думки. Я проти такого в школі. Хоча по анкеті, яку ми давали учням і де було подібне питання,

вони, може, й розуміють, що зробити, а от, як саме це зробити — досвіду немає. Щоб якось у школі все зрушилося з місця, потрібно, в першу чергу, довіряти учневі. Діти нічого поганого не роблять. Коли ж інакше вчитися, як не в школі! А ми ще боїмося ризикнути, привчили робити все за нас. Вони ж

Одним із заходів першого міського інтернаціонального студентського фестивалю, який відбувся нещодавно, була робота його прес-групи.

На знімку: інтерв'ю для обласного радіо бере студент КІСМУ з Малагаскару Філібер РАДЗАНУВУ. На його запитання відповідає студент із Монголії Дашкуд ДОВОНДОРЖ.

Фото В. ГРИБА.

НЕФОРМАЛЬНІ ШЕФИ

ЛИШЕ ТАМ, ДЕ ВОНИ Є, РЕФОРМА ШКОЛИ МОЖЕ ВЗЯТИ ДОБРИЙ РОЗГІН

З середньою школою № 15 Олександрії мене зв'язує багато. У цій школі вчилася моя старша сестра, вісімнадцять років тому закінчив її я, і тепер вчиться тут одна з моїх доньок. Словом, як колишнього випускника і як батька хвилює мене питання втілення в життя позитивних рішень, які поставила перед собою реформа.

В першу чергу, повинен бути міцний зв'язок із базовим підприємством, міцний і діючий, тобто неформальний.

Донедавна в школі № 15 шефом був трудовий колектив авторемонтного заводу. Але це шефство обмежувалося дуже нечастими зустрічами школярів із передовиками виробництва. І хоча не було секретом, що школи практично не мають грошей на свій розвиток, про будь-яку допомогу заводу школі і не згадувалося.

Таке шефство «для галочки» було однією з причин того розриву, який утворився між дійсною матеріальною базою і все зростаючими вимогами вдосконалювати навчання. Становився дуже серйозним. Але, як тоді практикувалося, в міськяно летіли рожеві

звіти. Фактично ж, школа бідувала через відсутність калькуляторів, діапроекторів, магнітофонів і багато-багато іншого, без чого неможливо обладнати навчальні кабінети. А без них, відповідно, — покращити навчання.

Але тепер не так. Замість колишніх шефів, від яких школі, як кажуть, було ні холодно, ні душно, прийшли нові — колектив заводу «Автоштамп». З перших днів між директорами школи Н. С. Колесником та заводу Б. А. Чорним встановився тісний контакт. Разом вони розробили план дій, які б допомогли школі. Список виявився досить-таки промовистим.

Першими на заклик допомогти відгукнулися комсомольсько-молодіжні колективи заводу. Почали з того, що замінили шиферні дахи школи, обклали мозаїкою зал шкільної їдальні, для якої, до речі, закупили обладнання на 12 тисяч карбованців, обладнали спортивний майданчик.

За два роки шефи обладнали навчальні кабінети, серед них й клас інформатики, який став гордістю школи, Ленінську кімнату, шкільний музей. Але найважливі-

ша допомога шефів — капітальний ремонт навчальних майстерень. Тут вже освоєно 30 тисяч карбованців. І хоча роботи ще продовжуються, «Автоштамп» вже закупив для майстерень різного обладнання на 6,5 тисячі карбованців. Новосіллія повинно відбутися 1 вересня цього року. Тут під одним дахом розмістяться майстерні для учнів молодших класів, успішною корисної і обслуговуючої праці (швейна справа і кулінарія), механічні майстерні для обробки металу і дерева, авторемонтна майстерня.

І це не повний перелік тієї допомоги, яку надав і ще надасть завод школі № 15. До речі, тільки цим їхні зв'язки не обмежуються. Між комсомольськими організаціями школи і заводу розгорнулося соціалістичне змагання, часто проводяться спортивні змагання між школярами та заводчанами.

Але якщо сказати, що всі питання вирішені, значить погіршити проти істини. Проблеми є. Так, до сьогодні заводчани не виготовили нестандартне обладнання для спортивного залу і не заасфальтували спортивний майданчик. Але найбільш болючим є питання виготовлення загорожі на шкільний двір.

В. ЧЕБИШЕВ, гірничий інженер.

м. Олександрія.

ХОЧУ ЛИСТУВАТИСЯ

Рубрика, яка знову відновила в нашому тижневику, викликала чималу пошту. Читачі підтримали і схвалили таку зміну в газеті і запропонували свої адреси.

* * *

Я надіюся, що без друга не залишусь. Коротко про себе: мені 15 років, вчуся у 8-му класі, захоплююся зарубіжною і радянською естрадною музикою, захоплююся хокеєм на траві. Думаю, що багато дівчат та хлопців розділяють мої захоплення. Нехай напишуть за адресою:

317052, Кіровоградська обл., м. Знам'янка, вул. Островського, 22/2. Посмик Ірині.

* * *

Нам також хотілося б мати нових друзів з різних куточків області, які захоплюються баскетболом, сучасною музикою. Ми учениці 9-го і 7-го класів. Пишіть нам за адресами:

317528, Добровеличківський район, м. Помічна, вул. Перемоги, 60-6, кв. 64.

Старюк Олені.

317528, Добровеличківський район,

м. Помічна, вул. Перемоги, 60-а, кв. 27. Клячко Ірині.

* * *

Я — школярка. Мені 15 років. Люблю читати, шити, в'язати, вишивати, малювати, займаюся спортом, захоплююся сучасною музикою. Колекціоную фото артистів кіно.

317853, с. Попельнасте, колгосп імені Шевченка, бригада № 5, Пилипчиневі Любі.

* * *

Мені 15 років. Я вчуся добре і не відстаю від інших. Завжди допоможу, коли когось спіткає біда. Колекціоную листівки, люблю слухати музику різних стилів.

317539, Новоархангельський район, с. Синьох, вул. Степна, 28, Осетинський Тетяні.

* * *

Вчуся у 9-му класі. Хотіла б знайти собі друзів по листуванню. Захоплююся сучасною музикою і танцями, люблю читати фантастичні книги.

317685, Вільшанський район, с. Добре, Яковлевій Люді.

* * *

Хотіла б знайти друзів серед своїх однокласників чи трохи старших. Мені 15 років. Колекціоную листівки, календарики, фото артистів.

317734, Устимівський район, с. Константинівка, Борисенко Оксані.

21 травня 1988 року

ОФІЦІЙНО «Зоряни» іменуються фольклорно-концертною групою. «Треба ще додавати — групою оригінальної пісні», — уточнює Анатолій Михайлович. Задум розшифровується так: відродити українську народну пісню як синтетичне дійство, що включає в себе музику, слово, танець. На сцені це має такий вигляд: солістка Антоніна Червінська не просто співає, разом із танцюристами й оркестрантами розігрує цілий невеличкий спектакль. Тут хороводи, репліки, діалоги, сміх — залежно від сюжету пісні.

Вокальні номери — це українські народні пісні й композиції сучасних авторів, що звучать у фольклорному ключі. «Ой, летіли гусоньки», «Ой я знаю, що

«Світло зірок, що сяє крізь простір і час» —

ось що таке народна творчість. Це й символізує наша назва», — сказав художній керівник і хореограф групи «Зоряни» Кіровоградської облфілармонії народний артист УРСР А. М. КРИВОХИЖА.

Гріх маю, «Ой на горі два дубки», «Чом ти не приїшов»... Про всі ці пісні можна сказати, що Антоніна Червінська, заслужений працівник культури СРСР, якій аплодували глядачі Угорщини, Болгарії, ЧССР, США, Бельгії, Англії, Італії, Канади, виконує їх майстерно. А от щодо «Чотири воли пасу я» даний термін здається недостатнім. Ця коротка пісня ніби виливає тугу всіх жінок, що жили і житимуть на землі, що страждали через нерозділене кохання. Пісня виливає цю тугу і поганогує душевний біль...

Хореографічна група «Зоряни» невелика — 11 чоловік. З таким складом звичайний «танцювальний килим» не створиш, зате глядач має змогу осягнути, розгледіти внутрішню структуру танцю. Маю на увазі не тільки техніку, а й проникнення в образи. «Козачок», «Віночок Закарпаття», «Зятківська кадрили» у багатьох деталях здаються знайомими, а от композиція «Спів трембіти», яку виконують лише хлопці, залишила у мене враження свіжості й новизни.

Автором музики до багатьох хореографічних номерів є музичний керівник групи Г. Єременко. В оркестрі звучать сопілки, цимбали, скрипки, контрабас.

Концерт проходить із гумористичними номерами П. Чорноморченка. Його сценічний образ й артистичні дані, мені здається, гідні програми, чого не скажеш про репертуар. Це не сприймається не тому, що Остап Вишня і Павло Глазовий писали неспішно. Це не смішно в даний момент, коли нас мучить гострий голод на соціальну сатиру.

думки, відгуки, РЕЦЕНЗІЇ

ПІД ГІПЮРОМ...

«Детектив. Діти до шістнадцяти років не допускаються» — приписка до афіші фільму Ризької кіностудії «Фотографія з жінкою та диким кабаном». Не згодна, пропоную свій варіант: «Фільм для послідовників Зігмунда Фрейда». Або ні, де там серед масового глядача ті послідовники, відомий австрійський психіатр у нас ходять не в першоджерелі, а лише в довірливих переказах, тому так: «видище для сексуально стурбованих». Проти грубого терміну «поронографія», який у ходу серед публіки, заперечую. Навіть якщо він із додатком «вітчизняна», що має означати: показують не все до кінця. Цього року одна глядачка на сторінках центрального видання цютливо пирхала: не треба нам показувати роздягнених у постелі, навіть зі спини.

А тут — не зі спини, а з протилежного боку. З урахуванням і смаків пуританськи настроєного глядача: для нього біблійські місця автори завісили гіпюром.

Все це — на очах у Карліса, хлопця, котрий після служби в Афганістані пересувається лише в інвалідному кріслі.

Не одразу розумієш, що все це не самоцільні шокуючі аксесуари. Це суміш реалій і марень Карліса, якому важко, важко, важко в цьому житті! Йому краще туди, де кулі і вибухи, але де все просто і ясно, як йому здається. Та чим породжена витончена жорстокість Карліса (руками чоловіка своєї зрадливої коханої прибрати її чергового постільного партнера) цим життям чи тим? Питання!

Н. ГРИГОР'ЄВА.

КОГО РОЗБУДИТЬ ДЗВІН?

Психологічний детектив «Фотографія жінки з диким кабаном» за мотивами однойменного роману А. Колбергса залишає до себе враження наповненості. Мало на увазі не пікантні сцени (їх там теж не бракує), а особливу наповненість, ім'я якій — конкретика сьогоднішнього.

Мені здається, фільм цей — скрупульозне дослідження суті сучасного міщанства. І антураж шикар-

ної квартири, нуди якихось дивом підселяють Карліса, й оранжерея та шикарний будинок (запам'ятаймо дату на ньому — 1938) чоловіка Юдіт і «до-воєнні» спогади сусідки Карліса, і фатально-банальні сцени полювання — все то його атрибути. Вони, як і вигадливі костюми та пози клієнтки «фотографа» — то все через відчуття безглузддя, порожнечі власного існування, якого так бояться і від якого намагаються втекти сучасні міщани.

А Карліс... На якийсь час

ХТО Ж ВІН, ЦЕЙ БРАТИК ЛУІ?

Ви можете увести дискотеку, де були б присутні більше п'яти тисяч чоловік? Це неможливо, скажете. Раніше. А з минулого року, з моменту появи у Москві студії популярної музики «Рекорд», це цілком реально. Програми студії, якою керує Сергій Лісовський, часто проходять на великих спортивних майданчиках. Палац спорту в Лужниках іноді не вміщував усіх бажаючих. Уявіть собі цю картину: посеред залу встановлена сцена, кругом прожектори світломузики, бажаючі розміщуються на трибунах, але основна маса молоді жде початку вечора на хокейній арені. Гасне світло, звучить «Модерн токінг», на сцену вбігає молодий чоловік, кричить «привіт» і під інструментальну фонограму того ж дуєту «Модерн токінг» починає співати: «Не дивись на мене, братику Луї, Луї, Луї...», гротескно передаючи суть сценічного образу «зірки». Потім будуть «Бейд Бойз Блю», Майкл Джексон, Едді Хандінгтон та інші. Для цього не треба запрошувати названих виконавців, за них усіх буде співати одна людина. Це Сергій Мінаєв, котрий недавно гастролював у Кіровограді.

КОР.: Як почалася ваша творча доля?

МІНАЄВ: З дитинства не пропускав жодної естрадної передачі по радіо й телебаченню. Школярем грав у різних самодіяльних рок-групах. 1979 року вступив до естрадно-циркового училища, а після армії 1983 року був прийнятий на акторський факультет Державного інституту театрального мистецтва. Одночасно виступав із самодіяльною групою «Місто» у будинках культури, на дискотеках, на святах. На

рок-фестивалі у підмосковному місті Долгопрудний виступив як вокаліст групи. Там мене помітив звукорежисер Володимир Шишкін і запропонував працювати ведучим дискотеки. Практикувався в дискотеках при БММТ «Супутник», «Інтуристі». Диск-жокеєм мені бути подобалося, але хотілося чогось новішого, наприклад, об'єднати виступи естрадного співака з танцями.

Коли за рубежем появились платівки, призначені спеціально для дискотек (на одній стороні такої «сорокап'ятки» — популярна пісня, на іншій — її інструментальна версія), я вирішив провести експеримент. Методом накладання записав на ці інструментальні варіанти свої гумористичні тексти. Вийшла моя перша магнітофонна програма, експеримент нібито вдався.

1984 року Сергій Лісовський запросив мене в свою дискотеку як співаючого диск-жокея. Коли постійної бази у дискотеки не було, ми виступали в різних будинках культури Москви. Записали ще три гумористичних диско-цикли. «Рекорд», до складу якого входять ще й танцювальний колектив, група пантоміми і брейк-студія, старається показувати диско-спектаклі з участю популярних артистів радянської естради. Ну, а я намагаюся писати більше цікавих текстів на мелодії відомих пісень.

КОР.: Сергію, у своїй розповіді ви пропустили важливий бік своєї діяльності. Ви до всього ще й кіноартист.

МІНАЄВ: Кіноартист — то надто гучно сказано. Звичайно, невеликий досвід є. Багато хто, можливо, пам'ятає фільм «Не можу сказати «прощай». Там на дискотеці виступає група «Місто», і я граю самого

себе — соліста. Брав участь у зйомках фільму «Троє на шосе», було ще кілька епізодів у картинах, кілька телепрограм. Тобто зніматися доводилося, але до кіноартиста ще далеко.

КОР.: Як ви можете назвати свою творчість: пародія, авторська пісня чи щось інше?

МІНАЄВ: Скоріше всього щось інше. Терміну для такої творчості поки що не існує. Просто хочу, щоб на моїх програмах люди змогли відпочити. Заводна музика, смішні тексти дозволяють зняти напруження після трудового дня. Звичайно, використовую й сатиру. Одну з пісень присвятив нашій улюбленій ВДНГ.

КОР.: Музику і пісні яких виконавців ви підбираєте для своїх програм? Яким стилям надаєте перевагу?

МІНАЄВ: Англійській традиційній хвилі, негритянським виконавцям (Тіна Тернер, Майкл Джексон), група «А-Х». Подобається стиль «фанк». Використовую і «дискот», і «нову хвилю», адже це найтанцювальніші стилі. Записав кілька композицій у ритмах важкого року.

КОР.: У вашому репертуарі багато пісень на мелодії «Модерн токінг». Як ви ставитесь до дуєту?

МІНАЄВ: Спочатку ці двоє хлопців просто скопили музику з відео. Та мода міняється, не всі естрадні зірки втримуються довго на сцені...

КОР.: Є у вас які-небудь захоплення?

МІНАЄВ: Мої захоплення — спілкування з друзями, котрих маю дуже багато, пошук нових ідей, запис нових пісень.

Бесіду вів Д. ТКАЧЕНКО.

Комісія Міністерства культури УРСР вирішила, що група «Зоряни» може виїхати на союзні маршрути. Тепер колектив підтверджуватиме своє кредо: «Народна пісня — не експонат, етнографічного музею, а живе явище, що рухається в часі і з часом» — і перед глядачами інших республік. Гадаю, що там «Зоряни» ма-

тимуть ще більший успіх, ніж удома, на Україні, — адже для глядачів за її межами наше національне мистецтво — ще й екзотика, незнайома і зваблива відкриттями рідніше не баченого...

Н. ЧЕРСЬКА.

Орловський драматичний театр імені І. С. Тургенєва

(заснований в 1815 році)

З 1 ПО 30 ЧЕРВНЯ — гастролі в Кіровограді

РЕПЕРТУАР

(У приміщенні обласного театру ляльок — театр-супутник «Наші співбесідники».)

ВИСТАВИ — ЛИШЕ ДЛЯ ДОРОСЛИХ

5 — неділя, М. Яблонська
7 — вівторок,
8 — середа,
9 — четвер,
14 — вівторок,
20 — понеділок,
27 — понеділок,
29 — середа
10 — понеділок,
12 — неділя,
18 — субота,
21 — вівторок,
«Плюшова мавпочка у дитячому ліжечку»
«Роль»
(п'єса-роман на дві частини у п'яти главах)
І. Бушін
«Таємниця дзеркала»
(драматична композиція)

22 — середа,
30 — четвер,
13 — понеділок,
16 — четвер,

«Всього й справи, що уважно вдивитися»
(мопоспектакль на дві частини)
«Стрижка» В. Славкіна,
«Кінематограф» Ю. Левітанського

Початок вечірніх вистав о 19.30.

Каса працює з 17 до 20 годин.

Довідки телефонами: 4-14-06, 4-15-03, 4-28-94.

Головний режисер театру Б. Голубицький.

Приймаються заявки на колективні підвідування,

Сцена з вистави «Плюшова мавпочка в дитячому ліжечку». Аліса — О. Полукієва, Митя — А. Полля, Фіто — Ю. СТРЕЛЬНИКОВА.

він, безперечно, теж втягується у ту пекельну гру, стає не лише її спостерігачем, але й учасником.

Та згадайте заключні сцени фільму: Карліс кидає милиці і ступає (так, ступає!) без них. Він знає

навчився ходити... І ще згадайте: Карліс на дзвіниці, він розкидає дзвін, він дзвонить. По чому й по

кому дзвонить? Кого хоче розбудити? Може, нашу совість?

С. ПЕТРЕНКО.

21 травня 1988 року

БОЛІЛЬНИКА зі стажем здивувати важко. «Зірка» здивувала: у двох останніх зустрічах на власному стадіоні її гравці не реалізували три пенальті...

Певно, ті втрачені «сто процентні» можливості (принаймні так ми, вболівальники, вважаємо, частогусто забуваючи дослідження класика вітчизняної футбольної статистики Костянтина Єсеніна, які свідчать: одинадцятиметровий штрафний удар — це ще не гол, а лише близько сімдесяти процентів його) довго ще не даватимуть спокою Сергію Ралюченку та Валерію Черних, Михайлу Паламарчуку. Не будемо ятрити душу досвідченим гравцям, врешті-решт, мова не про відверті промахи, які скоріше можна віднести до розряду футбольних курйозів чи психологічних комплексів, аніж шукати в них якусь закономірність. Мова про інше: з яким багажем подолала «Зірка» чверть цьогогорічного футбольного марафону? Щодо очок (здобутих і втрачених), — то тут все зрозуміло: хоч і не без труднощів, але команді вдалося вирватися зі стану відвертих аутсайдерів. Залишаючись у ролі статиста на полях суперників — за винятком трьох очок, здобутих у Херсоні, Вінниці та Хмельницькому, — «Зірка» все впевненіше виступає в рідних стінах (згадайте

хоча б перемоги над недавнім лідером зони полтавською «Ворсклою» та міцним «горішком», котрий так і не зумів «розкусити» херсонці на чолі з Павлом Садиріним, охтирським «Нафтовиком»). Саме ці останні зустрічі вселили в серця вболівальників команди оптимізм.

— То можуть же грати, можуть! — вигукнув один із завсідників центрального сектору. — Ба, навіть заміни провели не лише з тактичних міркувань...

Щодо заміні з «Нафтовиком», то в них, на мій погляд, якраз і проявилися професійні якості Іштвана Шандора. Заневава у першому таймі капітан команди Валерій Самофалов, не пішла гра в мобільного півзахистника Степана Боднаря, зашкатулював Сергій Локтіонов... Цим і скористалися гості, перехопивши ініціативу.

Головний тренер «Зірки» випускає на поле Валерія Черних, новообранців команди Костянтина Сосенка та Ігора Дробіша. У грі настає злам: спочатку наші земляки вирівняли гру, потім притисли охтирців до їхніх воріт. Що було далі, відомо — два відмінних удари Сергія Шелеста, після яких м'яч затріпотів у сітці воріт суперників, плюс два нереалізовані пенальті, призначені за грубу гру проти Ярослава Бобилія та Сергія Ралюченка. Написавши «плюс», я не помилюся, хоч обидва одинадцятиметрові парирував воротар «Нафтовика». Річ у тому, що й ті можливості (хай нереалізовані) засвідчили про неабиякий атакуючий потенціал кіровоградців. Суперникам все частіше доводиться стримувати стрімких нападаючих нашої команди Сергія Ралюченка та Едуарда Денисенка, на грані фолу, а то й з порушеннями правил. Переконали: обом форвардам треба якнайскоріше забити по «своєму» м'ячу, і тоді обов'язково прийде впевненість.

Не викликає сумніву високий ігровий потенціал захисту «Зірки». Доводилося навіть чути думки, що четверці стонерів у складі Валерія Самофалова, Михайла Паламарчука, Йосипа Кароля та Сергія Улицького сьогодні не має рівних в українській зоні другої ліги. Схоже на те, бо в графі пропущених м'ячів «Зірка» — серед лідерів. Втім, здається, повірили вболівальники команди і в можливість воротаря Олександра Котова, після відвертої «миші», пропущеної в матчі з торпедівцями Луцька, він не підводив колективу, не раз викликаючи аплодисменти після впевнених дій.

Єдине слабе місце команди — півзахист. Добре, що нарешті повірили тренери в технічного Ярослава Бобилія, від матчу до матчу прогресують Сергій Шелест та Степан Боднар, чималі надії покладе Сергій Локтіонов. Та все ж складається враження, що хавбеки «Зірки» більше зайняті руйнуванням атак суперників, ніж створенням сприятливих моментів для взяття чужих воріт. Хай не вводять читачів в оману голи, записані на рахунок Валерія Черних, Сергія Шелеста та Ярослава Бобилія. Деякі з них, як от м'яч віце-капітана команди, стали можливими завдяки високій індивідуальній майстерності, деякі забивалися, так би мовити, схоластично, під час добивань у безпосередній близькості від воріт.

У термінології визнаних оглядачів, що пишуть про найпопулярнішу гру нашого століття, давно побутують терміни «весняний» і «літній» футбол. Зрозуміло: «весняний» — це пора прикидок, входження в форму, стабілізації складу команди. «Літній» — час зрілої гри. Здається, «Зірка» період становлення поволі, але невпинно долає. А раз так, нам залишається чекати яскравих вражень від гри улюбленої команди і, ясна річ, не менш яскравих перемог.

Микола ЧЕРНЕНКО.

«НОМЕР ДРУГИЙ» — НОМЕР ПЕРШИЙ

БОЛІЛЬНИКИ кіровоградської «Зірки», читачі тижневика схвально сприйняли пропозицію редакції визначати кращого гравця місяця. Редакційна пошта дала нам змогу оцінити симпатії прихильників «Зірки». А прізвищ називалося чимало — Валерій Черних, Едуард Денисенко, Валерій Самофалов, Сергій Улицький, Михайло Паламарчук, Олександр Котов...

Але у будь-якому конкурсі повинен бути переможець. У нашому ним став капітан команди «Зірка», майстер спорту СРСР Валерій Самофалов.

ВІЗИТНА КАРТКА ЛАУРЕАТА

Валерій Самофалов. Захисник. Народився 25 травня 1956 року. Освіта вища. Закінчив Кіровоградський державний педагогічний інститут імені О. С. Пушкіна. Футболом почав займатися у 1964 році в спартаківській школі міста Києва (перший тренер — Абрам Давидович Лерман). В «Зірці» з 1976 року (з перервою — у 1982 році перебував у складі київського СКА). За «Зірку» зіграв 423 матчі, забив 55 м'ячів: 1976 рік — 30 матчів (2 м'ячі), 1977 — 37(5), 1978 — 43(8), 1979 — 44(3), 1980 — 43(11), 1981 — 39(8), 1983 — 33, 1984 — 33(9), 1985 — 37(3), 1986 — 33(3), 1987 — 51(3).

Під час виїзду до Чернігова гравця було трав-

мовано і тому зустрічатися з Валерієм довелося в лікарні.

— Важко!

— А коли було легко? Щось не пригадую.

— Без капітана завжди важко команді.

Валерій заспокоїв:

— Грати буду. Втім, травми для нас не новина. Бувають сезони, коли доводиться робити по кілька «ремонтів» відразу. Вже звик.

Так, Самофалов — футбольний боець. Лише Квасов та Смирченко, які вже не грають за «Зірку», зіграли більше матчів за свій клуб.

— В чому головна причина невдач «Зірки-88»?

— Та ж сама, що і в попередніх роках. Низька виконавська майстерність лінії нападу. В кожному матчі маємо велику кількість головних моментів, які не реалізуємо. Наприклад, в Чернігові, Денисенко кілька разів виходив сам на сам з воротарем суперника. Не забивав... Програла в один гол при ігровій перевазі кіровоградців. Проте добре відомо: не забивав сам — заб'ють тобі.

— До кого ще з лінії нападу у тебе існують претензії?

— В першу чергу до Сергія Ралюченка. Досвідчений майстер, але грає на «трієчку». З трибун добре видно, що Ралюченко віддає чимало енергії грі. А результату немає... Через те, що він не використовує

головні ситуації — необхідно бити у ціль, а він перетримує м'яч.

— Який, на твою думку, найоптимальніший склад «Зірки» сьогодні? — Котов, Кароль, Самофалов, Паламарчук,

не погодитись з тренером щодо складу команди, в інших важливих питаннях.

— Яких саме?

— Наприклад, у Чернігові було вилучено з поля Володимира Ступа-

КРАЩИЙ ГРАВЕЦЬ МІСЯЦЯ

ра. Його було покарано на засіданні команди. Але тренерська рада знайшла те покарання досить легким і відрахувала Ступара з команди.

— Ти починав в «Зірці» як нападаючий, потім грав у півзахисті, нині в обороні. А яке місце на футбольному полі полюбляєш найбільше?

— Це повністю відображає стан справ. Захист — надійний. Не перебільшу, якщо скажу — найнадійніший за останні роки. Впевненість Михайла Паламарчука та Йосифа Кароля добре поєднується з активністю Сергія Улицького. Але чим далі від власних воріт — тим більше проблем.

— В чому виграла «Зірка» із приходом Іштвана Шандора?

— Підвищилась вимогливість до себе. І не тільки на футбольному полі, а й за його межами. Грати у півсилу в Шандора неможливо. Поки що він дає можливість кожному довести своє місце у складі. Поки що...

— Як гравці допомагають Шандору?

— У нас існує тренерська рада, до якої, крім мене, входять Паламарчук, Черних, Ралюченко. Кожен з них має право

голосувати за чи проти того чи іншого рішення. Але тренерська рада знайшла те покарання досить легким і відрахувала Ступара з команди.

— Ти починав в «Зірці» як нападаючий, потім грав у півзахисті, нині в обороні. А яке місце на футбольному полі полюбляєш найбільше?

— В центрі середньої лінії, виконуючи диспетчерські функції.

— Хто з резервів готовий для виступів за основний склад «Зірки»?

— Воротар Олег Діброва та захисник Костянтин Сосенко. Непогана молодь...

— Як ставиться команда до музичних пауз під час матчів?

— Позитивно. Молодці хлопці з «Клубу любителів футболу», ініціативні. Гадаю, що болільникам це також подобається.

— Читачі «Молодого комунара» бажать «Зірці» подолати стартову невпевненість.

Валерій прийняв побажання і у відповідь написав:

Спасибо за доверие
Болельщиков в трудный
для команды час.

Валерий

С. ТКАЧ.

ФУТБОЛЬНИЙ КОНКУРС

метр центрального кола футбольного поля?

Відповідь: 18,3 метра.

4. Іспанський гравець Аугустін Гомес чимало виступав у складі московського «Торпедо», але в сезонах 1954—1955 років був відсутній в команді. Пригадайте причину відсутності.

Відповідь: У цей період Аугустін Гомес, який входив до складу Комуністичної партії Іспанії, займався підготовкою чергового з'їзду Компартії.

5. Коли і де збірка СРСР провела перший товариський матч, зареєстрований ФІФА?

Відповідь: 8 вересня 1954 року в Москві зі збіркою Швеції (7:0).

6. Видатний фізик, лауреат Нобелівської премії — футболіст. «Не може такого бути», — скажете ви... і помилились. Пригадайте, хто з лауреатів Нобелівської премії грав у футбол?

Відповідь: Датський фізик Нільс Бор.

7. 27 квітня, СРСР — Болгарія (олімпійські збірні) — 2:0.

30 квітня. «Арат» — «Дніпро» — 0:0.

3 травня. «Динамо» — (М) — «Чорноморець» — 1:3.

Після уважного підрахунку залікових очок редакцією визначено переможців конкурсу:

1. В. Чистосердов (Олександрія) — 119 очок.

2. І. Черевко (Кіровоград) — 116.

3. В. Малойленко (Кіровоград) — 111.

4—5. В. Колесніков (Кіровоград) — 105.

4—5. Ю. Назаренко (Кіровоград) — 105.

6. Ю. Некрасов (Кіровоград) — 99.

7. А. Авдеев (Кіровоград) — 97.

8. Є. Ілющенко (Олександрія) — 96.

9. О. Балах (Кіровоград) — 95.

10. Ю. Молодцов (Знам'янка) — 94.

Отже, головний приз конкурсу — футбольна бібліотечка — відправляється до Олександра В. Чистосердова. Спасибі всім за участь в конкурсі.

Підбито підсумки

Ось і фінішував черговий «Футбольний марафон», який тривав більше півроку.

Подаємо правильні відповіді на питання останнього туру:

1. Коли вперше чемпіонів СРСР з футболу

було нагороджено золотими медалями?

Відповідь: у 1947 році.

2. Хто з гравців відкрив рахунок голам київського «Динамо» в європейських кубках?

Відповідь: Андрій Біба.

3. Яким має бути ді-

21 травня 1988 року

ПОНЕДІЛОК

23 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

8.30 — «120 хвилин». 8.35 — Футбольний огляд. 9.05 — «В останній черг». Художній фільм. 10.30 — Новини. 10.40 — «Клуб мандрівників». 16.30 — Новини. 15.45 — «Союз науки і праці». Прем'єра док. телефільму «Ігри ділових людей, або В пошуках власного обличчя». 16.05 — Російські народні пісні співають В. Фтоменко та Ю. Дудонов. 16.35 — Російська мова. 17.05 — Новини. 17.10 —

ВІВТОРОК

24 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

8.30 — «120 хвилин». 8.35 — Футбол. Міжнародна товариська зустріч. Збірна Франції — збірна світу. 10.15 — Новини. 10.25 — Театр одного актора. С. Юрський. Концерт і після концерту. 15.30 — Новини. 15.40 — Програма Пензенської студії телебачення. 16.35 — Новини. 16.40 — «Здрастуй, музико!». Конкурс дитячих хорових колективів. 17.25 — Діла і турботи агропрому. Прем'єра

СЕРЕДА

25 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

8.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Я, ти і всі ми разом». 9.20 — Прем'єра багатосерійного художнього телефільму «Державний кордон». Фільм 7. «Солоний вітер». 1 серія. 10.25 — Новини. 10.35 — «Очевидне — неймовірне». 15.30 — Новини. 15.40 — «Не легкого шляху до свободи». Док. телефільм. 16.35 — «Музична скарбниця». П. Чайковський. Фортепіанний цикл «Пори року». 17.25

ЧЕТВЕР

26 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

8.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Здрастуй, музико!». Конкурс дитячих хорових колективів. 9.20 — Прем'єра багатосерійного художнього телефільму «Державний кордон». Фільм 7. «Солоний вітер». 1 і 2 серії. В перерві — 10.25 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — Фільм-діалог. «Тасмания зеленого острова». 16.55 — Новини. 17.00 — «П'ятирічка: діла і

П'ЯТНИЦЯ

27 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

8.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Ділові особи». 9.20 — Прем'єра багатосерійного художнього телефільму «Державний кордон». Фільм 7. «Солоний вітер». 2 серія. 10.25 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — Програма Азербайджанського телебачення. 16.40 — «Наука: теорія, експеримент, практика». 17.10 — Новини. 17.15 — «Чого і чому?». Передача

СУБОТА

28 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

8.30 — «120 хвилин». 8.30 — До дня прикордонника. «Біла порога мого дому». 8.50 — «Чого і чому?». 9.20 — «Ми були щасливі. М. Подвойський». Док. фільм. 9.40 — Народна творчість. 10.10 — Фантастика в мультиплікації. 10.30 — «Апартейд — це расизм». 11.00 — «Батьківський день — субота». 12.30 — «Для всіх і для кожного». 13.00 — «Очевидне — неймовірне». 14.00 — Сьогодні — День

НЕДІЛЯ

29 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 9.00 — «Старий і місто». Док. фільм. 9.20 — Тираж «Спортлото». 9.30 — «Будильник». 10.00 — «Служу Радянському Союзу!». 11.00 — «Ранкова пошта». 11.30 — «Диалог про мир». Про зустріч представників американської асоціації ораторського мистецтва з радянською молоддю. 12.30 — Музичний кіоск. 13.00 — Сільська година. 13.55 — Новини. 14.25 — Любителю класичної музики. 15.30 — На прохання глядачів. Науково-популярний телефільм «Життя на Землі». (Англія). Фільм 13. «Походження людини». 16.25 — «В гостях у казки». «Гербовники». Мультифільм. 18.00 — Естрадний

концерт. 18.45 — «Недільний кінозал». «Як мавпочки обидали». Мультифільм. Прем'єра док. телефільму «Подорож за «сповіддю». 19.50 — Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Храни мене, мой тасмисман...». 21.00 — «Час». 21.40 — Футбольний огляд. 22.10 — Концерт з творів Дж. Гершвіна. 23.05 — Новини.

док. фільму «Огірок із слюзою». «Кубанський експеримент». 18.15 — «Людина і закон». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Знайомтесь: делегати XIX Всесоюзної партійної конференції. 19.45 — На екрані — кінокомедія «За двома зайцями». Худ. фільм. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — «І жартома, і всеріоз». 22.25 — Телемист Москва — Софія. До Дня слов'янської писемності, болгарського просвітництва і культури. 23.45 — Сьогодні у світі.

— Новини. 17.30 — «...До шістнадцяти і старші». 18.15 — На зустріч XIX Всесоюзної партійної конференції. Питання теорії. Протиріччя соціалізму: теорія і реальність. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Мультифільм «Стара знайома». «Паліячка-стукалочка». 19.50 — Новини. 19.55 — Прем'єра багатосерійного художнього телефільму «Державний кордон». Фільм 7. «Солоний вітер». 1 серія. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — «12-й поверх». 23.20 —

люди». Прем'єра док. фільмів «Багатозмінка, багаторіччя змінка...». «Іншого шляху нема». «Черга». 17.50 — «Павучок Анастас». Мультифільм. 18.30 — «В майстерні художника». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — «Ділові особи». 19.50 — Новини. 19.55 — Прем'єра багатосерійного художнього телефільму «Державний кордон». Фільм 7. «Солоний вітер». 2 серія. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Музика в ефірі». В перерві — 22.50 — Сьогодні у світі

для дітей. 17.45 — Філософські бесіди. Життя суспільства і сенс історії. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Хвилини поезії. 19.10 — Прем'єра мультифільмів для дорослих. «Виротаси». «Покли я не повернуся». 19.30 — Зустріч у Концертній студії Останкіно з директором Крупницького сільського Будинку культури Мінської області В. Гроном. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Пісня-88». 23.30 — «Інтерсигнал». 00.00 — «Погляд».

прикордонника. 14.15 — Новини. 14.25 — Знайомтесь: молоді кінорежисери. 15.40 — «Я люблю тебе, життя». 15.45 — «Рокі, покоління, пісні». 16.55 — Головна редакція міжнародного життя представляє: «Ваші гості, грудень 1987 р». 18.00 — Футбол. Кубок СРСР. Фінал. 19.50 — «Про себе і про час». Скульптор Б. Епельбаум-Марченко. 20.20 — Концерт Державного Кубанського козацького хору. 21.00 — «Час». 22.10 — В суботу вчереда. Конкурс пісень Євробачення. В перерві — 23.15 — Новини

концерт. 18.45 — «Недільний кінозал». «Як мавпочки обидали». Мультифільм. Прем'єра док. телефільму «Подорож за «сповіддю». 19.50 — Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Храни мене, мой тасмисман...». 21.00 — «Час». 21.40 — Футбольний огляд. 22.10 — Концерт з творів Дж. Гершвіна. 23.05 — Новини.

концерт. 18.45 — «Недільний кінозал». «Як мавпочки обидали». Мультифільм. Прем'єра док. телефільму «Подорож за «сповіддю». 19.50 — Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Храни мене, мой тасмисман...». 21.00 — «Час». 21.40 — Футбольний огляд. 22.10 — Концерт з творів Дж. Гершвіна. 23.05 — Новини.

(ФРН) — ЦСКА. 22.25 — Футбол. Міжнародна товариська зустріч. Збірна Франції — збірна світу. В перерві — 23.15 — Сьогодні у світі.

УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Телефільм «Озирись». 17.35 — Лялькова вистава. «Машенька і ведмідь». 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.45 — «Наші довідки». (Кіровоград). 18.50 — Телефільм «Портрет без рами». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна ка-

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — «Все про кіно». 10.25 — Доброго вам здоров'я. 11.10 — Худ. фільм «Довга пам'ять». 1 серія. 12.15 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Е. Станкович. «Симфонія № 3». 17.20 — «Вариант». Як знайти улюблену справу? 18.00 — «Коллектив і п'ятирічка». Виробниче об'єднання «Кримпродмаш». 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.45 — «Горизонти кооперації». Розповідь про спі-

Сьогодні у світі. 23.30 — В. Астаф'єв. «Затеси». Читає автор.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Народні таланти. 9.45 — Село і люди. 10.15 — «Слов'янська ліра». 10.40 — Художній фільм «Довга пам'ять». 2 серія. 11.45 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Фільм-концерт «Українські наспіви». 17.15 — «Агропром: проблеми і пошуки». Орлявська птахофабрика. 17.45 — «День за днем». (Кіровоград).

УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Телефільм «Крокодил пустелі». 17.15 — Для школярів. «А що у вас?». 18.00 — «За коні і ми». 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.45 — Телефільм «Іам, де Ят-рань...». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Прес-конференція учасників наукової конференції «Медичні аспекти аварії на Чорнобильській АЕС». 20.40 — Телефільм. Погода Експрес-

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — «Дитячий кінофестиваль». 10.15 — Танцює А. Анбурова. 10.35 — Худ. фільм «Зачайні заповідники». 11.45 — Новини. 12.00 — Молодіжна студія «Гарт». 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Музичний фільм «Моя світла музика». 17.35 — Док. фільм «Наказ». 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.40 — «Долінська — Соколов». Біг в ім'я життя. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера

УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Ритмічна гімнастика. 9.40 — Грамота юні музиканти. 10.20 — Науково-популярний фільм «Ща набридливі ося». 10.45 — На шляхах республіки. Погода. Експрес-інформація. 10.50 — Художній фільм із субтитрами. «Береги в тумані». 1 та 2 серії. 13.10 — Новини. 13.20 — «Незабутні». Христия Алчевська. 13.55 — Фільм-концерт «Музика весни». 14.20 — Доброго вам здоров'я. До міжнародного дня захисту дітей. 14.50 — Концерт фольклорного ан-

ського конкурсу краси. 12.30 — «Ви нам писали...». Музична передача за листами глядачів. 13.00 — Сьогодні — день Києва. «Золоті грона дружби». Театралізоване свято біля монумента на честь возз'єднання України з Росією. 15.50 — Слава солдатськ. 17.00 — Програма «Братерство». 18.30 — Мультифільм на замовлення. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «Від першої особи». Ю. Мухометов. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прем'єра художнього телефільму «Мистецтво подобиється їдкам». 23.05 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку ставалі. 8.15 — Програма «Думка». «Наш сад». 8.50 — «Навколо світу». 9.50 — «Портре-

мєра. 19.30 — Телеспортаре-на. 20.00 — «Час рішень — час дій». Доля Одеського кооперативу «Товариш». 20.30 — На трибуну XIX Всесоюзної партконференції. Думка делегата. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Все про кіно». 23.00 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Увага: шестипіткі». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 —

дружність Кіровоградського ТЕС 13596 і кооперативу «Синіат». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Спадщина». З огляду на суд нащадків. 20.30 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Кінокомедія «Зачайні заповідники». 23.50 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Павуки». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природо-

знавство. 2 кл. «Я йду лісом». 8.55 — «Гіпотеза». Науково-популярний фільм. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 9.55 — «О, велосипед!». Науково-популярний фільм. 10.05 — Учням СІТУ. Естетичне виховання. Музика. 10.35, 11.35 — Географія. 6 кл. Географічна оболонка земної кулі. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Загомонять ліси». Художній фільм. 13.10 — «Міста і роки». Док. фільми «Я вам не скажу за всю О德斯у». «Батумі». 13.45 — По-

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Непо-

інформація. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Комсомол Кіровоградщини. Рік після З'їзду У телепресклубу «Зворотний зв'язок» програма «Екран молодих». (Кіровоград). 23.20 — Новини.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Син Вітчизни». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природознавство 4 кл. Різнома-

навісті. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Комсомол Кіровоградщини. Рік після З'їзду У телепресклубу «Зворотний зв'язок» програма «Екран молодих». (Кіровоград). 23.20 — Новини.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 —

самблє «Кантеле». 15.40 — Худ. фільм для дітей. «Зелений острів». 16.45 — «Скарби музеїв України». 17.00 — «Суботні зустрічі». Становлення молодого сім'ї. 18.30 — «ВДНГ у червні». Телефільм. Експрес-інформація. 18.35 — Сатиричний об'єкт. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Тележурніл «Сонячні кларнети». Самодільні художні колективи Чернівецької області. 21.05 — На добраніч, діти! 21.40 — «Час». 22.10 — Паперовий патефон. Вистава Київського академічного російського драматичного театру імені

М. Лермонтова. Сторінки життя і творчості. 10.50 — Основи економічних знань. 11.20 — «Зірочка». 12.15 — «На уроці до вчителів...». Уроки В. Шатаєва. 2-й урок. 12.45 — Науково-популярний фільм. 13.25 — Життя в дитині людей. В. Бехтерева. 14.00 — Показують театри України. О. Арбузов. «Пере-можниця». Прем'єра фільму-вистави. 16.10 — «Камера дивиться у світ». 17.05 — Співає і танцює «Челена». 17.35 — Прем'єра док. фільму «Герцен». В інтересах істини. Із циклу «Вітчизні Рідні імена». 18.05 — «Світ лялькового театру». 18.55 — «Дистровські ескізи». Док. телефільм. 19.10 — Телевізійний музичний абонемент. Про виконавське мистецтво. Зустріч з М. Плетіновим. У перерві — 20.00 — Вечірня

казка. 21.00 — «Час». 21.40 — Екран друзів. «Пастка для качки». Худ. фільм. 23.05 — Велогонка друзів країн Балтійського моря. 23.20 — Новини.

Природознавство. 3 кл. «Здоров'я в порядку — спасібі зарплаті». 8.55 — «Лісова метеостанція». Науково-популярний фільм. 9.05 — Російська мова. 9.55 — «Кара-да». Науково-популярний фільм. 10.05 — Учням СІТУ. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Стінгазету робить ЕОМ. 10.35, 11.35 — Астрономія. 10 кл. Що ми знаємо про Всесвіт. 11.05 — Біологічні методи захисту рослин. 12.05 — Прем'єра док. телефільму «Істатете щасливини». 13.25 —

знанство. 2 кл. «Я йду лісом». 8.55 — «Гіпотеза». Науково-популярний фільм. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 9.55 — «О, велосипед!». Науково-популярний фільм. 10.05 — Учням СІТУ. Естетичне виховання. Музика. 10.35, 11.35 — Географія. 6 кл. Географічна оболонка земної кулі. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Загомонять ліси». Художній фільм. 13.10 — «Міста і роки». Док. фільми «Я вам не скажу за всю О德斯у». «Батумі». 13.45 — По-

критичні монахи Іакінф Вічу-рні. Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Музика. 1. Дунаєвського. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учням СІТУ. Етика і психологія сімейного життя. 10.35, 11.35 — Музика. 6 кл. С. Прокоф'єв. Балет «Попелюшка». 11.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Світлий шлях». Художній фільм. 13.40 — «Дорослі і діти». Док. фільми «Не з першого погляду». «3 болем і надією». 14.20 — Новини. 14.35 — Денний сеанс повторного телебачення.

інформація. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Комсомол Кіровоградщини. Рік після З'їзду У телепресклубу «Зворотний зв'язок» програма «Екран молодих». (Кіровоград). 23.20 — Новини.

навісті. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Комсомол Кіровоградщини. Рік після З'їзду У телепресклубу «Зворотний зв'язок» програма «Екран молодих». (Кіровоград). 23.20 — Новини.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 —

Навчальна програма. «Декабрист Гавриїл Батеньков». 8.35, 9.35 — Музика. 7 кл. Д. Шостакович. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Історія. «Вчені епохи Відродження». 10.35 — Що таке генетика. 11.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 11.35 — Науково-популярний фільм «Я не вмію байдуже жити». 12.00 — «Пильний погляд». Художній фільм. 13.20 — Прем'єра документального фільму «В пошуках портрета». 13.40 — Новини. 13.45 — «Шабля без

жизні». Худ. телефільм. 18.00 — Новини. 18.15 — «Зона особливого уваги». Телекарис про проблеми усвоєння дітей. 18.30 — «Клуб мандрівників». 19.30 — Рух без небезпек. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Відритий рояль». Балади Ф. Шопена. 20.45 — Якщо хочеш бути здоровим. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Екран друзів. «Пильний погляд». Худ. фільм. 23.10 — Новини.

«Службовий роман». Худ. фільм із субтитрами. 1 і 2 серії. В перерві — 13.50 — Новини. 18.00 — Новини. 18.15 — «Служу Радянському Союзу!». 19.15 — Міжнародна панорама. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Східний Сибір». Кіножурнал. 20.30 — Велогонка Міру. Передача з НДР. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Екран док. фільму. «Оби-на пустині». «Непровінційна провінція». 22.35 — Новини. 23.45 — Музична передача «Ранкова пошта».

вінни. 13.50 — Денний сеанс повторного телебачення. «Ві-лий шаман». Худ. телефільм. 1 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Музичний кіоск. 18.45 — Ритмічна гімнастика. 19.15 — «...До шістнадцяти і старші». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Прем'єра док. телефільму «Встань, збірна». 20.45 — Якщо хочеш бути здоровим. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — «Ілюзії». Фільми Г. Александрова. «Весна». 23.35 — Новини.

му «Вілий шаман». 2 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — «Скульптор Ганна Голубі-на». 19.15 — Лауреати Міжнародного конкурсу імені П. Чайковського. О. Коган (скрипка). 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Дія всіх і для кожного». 20.45 — Якщо хочеш бути здоровим. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — Прем'єра док. фільму «Портрет Радянського Союзу». Виробництво США. 1 серія. «Мати Росії». 2 серія «Сибір: лід і вогонь». 23.40 — Новини.

поступового телебачення. «Вілий шаман». 3 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Прем'єра док. телефільму «Палац молоді». 18.30 — Ритмічна гімнастика. 19.00 — Сільська година. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Голоси народних інструментів». 20.45 — Якщо хочеш бути здоровим. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Екран друзів. «Пильний погляд». Худ. фільм. 23.10 — Новини.

поступового телебачення. «Вілий шаман». 3 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Прем'єра док. телефільму «Палац молоді». 18.30 — Ритмічна гімнастика. 19.00 — Сільська година. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Голоси народних інструментів». 20.45 — Якщо хочеш бути здоровим. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Екран друзів. «Пильний погляд». Худ. фільм. 23.10 — Новини.

поступового телебачення. «Вілий шаман». 3 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Прем'єра док. телефільму «Палац молоді». 18.30 — Ритмічна гімнастика. 19.00 — Сільська година. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Голоси народних інструментів». 20.45 — Якщо хочеш бути здоровим. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Екран друзів. «Пильний погляд». Худ. фільм. 23.10 — Новини.

поступового телебачення. «Вілий шаман». 3 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Прем'єра док. телефільму «Палац молоді». 18.30 — Ритмічна гімнастика. 19.00 — Сільська година. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Голоси народних інструментів». 20.45 — Якщо хочеш бути здоровим. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Екран друзів. «Пильний погляд». Худ. фільм. 23.10 — Новини.

поступового телебачення. «Вілий шаман». 3 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Прем'єра док. телефільму «Палац молоді». 18.30 — Ритмічна гімнастика. 19.00 — Сільська година. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Голоси народних інструментів». 20.45 — Якщо хочеш бути здоровим. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Екран друзів. «Пильний погляд». Худ. фільм. 23.10 — Новини.

МІРАЖ — назва цього колективу вже добре відома любителям дискомузики. Та досі вони погано орієнтуються в тому, записи якого саме «Міражу» такі популярні на дискотеках. Адже груп із такою назвою кілька. Є «Міраж» із Києва, який минулого року став лауреатом конкурсу «Золотий камертон» («МК» писав про нього), є з Подольська (група грає в стилі хеві-метал), а є з Москви. Саме він і виконує відомі багатьом пісні «Відео», «Зірки нас чекають», «Ця ніч».

Отже, московська група «Міраж». 1985 року учасник групи «Зона активності», виконавець на клавішних Андрій Летягін замислився: чому на дискотеках танцюють в

«МІРАЖ» БЕЗ МІРАЖІВ

основному під західну естраду? У нього виникло бажання написати радянське диско. Андрій з використанням обчислювальної та комп'ютерної техніки взявся за справу, і в кінці 1985-го на московських дискотеках залунала пісня «Снігова людина», яка одразу ж сподобалася молоді. На початку 1986 Летягін разом із Валерієм Соколовим, автором текстів, взялися за створення нового колективу. Записали магнітний альбом, переглянули близько тридцяти канди-

датур учасників, і в результаті конкурсного відбору солістками групи стали Наталія Гулькіна та Світлана Разіна. У березні 1987 року на студіях звукозапису з'явився перший альбом нової групи, яку назвали «Міраж». У запису цього альбому під назвою «Зірки нас чекають» брали участь Роман Жуков (клавішні), Сергій Солопов (електронні барабани), а також гітарист Сергій Проклов, котрий залишив колектив.

Влітку минулого року група «Міраж» виступила з першими концертами. Нині колектив працює у молодіжному творчому об'єднанні «Спектр», готує запис другого альбому, бере участь у концертних програмах. Очікуються записи дисків, виступів в телепрограмі «Погляд».

А. ДМИТРИЄВ.

поради

ПРИ такій шкірі варто вмиватися щодня теплою водою з милом. Після цього бажано обмити обличчя холодною водою. Також можна в намілених руках розтерти 1/2 чайної ложки соди (бікарбоната натрію) і потім розтерти по обличчю. Після цієї процедури шкіру обмивають теплою, а потім — холодною підкисленою во-

ЗАЧІСКИ НА ЛІТО

«Твіст» — волосся на потилиці та скронях коротке, основна маса його зосереджена спереду у великій асиметричній чіллі.

«Ефект» — стрижка зубчиками, трикутниками на короткому волоссі з січеною (розріже-

ною із загостреними кінцями пасм) чілочкою.

«Дебют» — укладка волосся середньої довжини, певною мірою протидежна каскадній стрижці. Тобто волосся укладається не назад, а навпаки — у напрямі з по-

тилиці до чола та шкi. «Секрет» — волосся середньої довжини накручується на бігуді і укладається паралельними хвилями.

Відмінна риса нинішніх стрижок — вони робляться на основі легкої хімічної завивки, тобто спочатку накручується, а потім стрижиться, а не навпаки. Стрижка шліфується бритвою. Яскра-

ві пір'їни — різко знебарвлені й підфарбовані в голубий, ліловий чи рожевий колір пасма серед основної темної маси вже відходять, їх змінює легке висвітлення без різкого контрасту з природним кольором. Стайтеся робити таку зачіску, яка має гарний вигляд без лаку для волосся.

ЖИРНА ШКІРА

дою (1 чайна ложка оцту на 1 літр води). Можна замість оцту додати декілька крапель лимонного соку.

Якщо жирна шкіра швидко забруднюється, варто робити таке: до мильної піни додати поварену солі, змочити в це ватний тампон і протягом 1—2 хвилин розтирати обличчя легкими круговими рухами. Потім змивають, підсушують і протирають лосьйоном. Рекомендують таке проводити не частіше 2—3 разів на тиждень.

Добре висушують і обезжирюють шкіру парові бані (з бікарбонатом натрію) і гарячі компреси. Наприклад, такий. Зробити трав'яний настій — 30 г дикої фіалки, 30 г хвощу, 15 г липового цвіту, 15 г тысячелистника, залити все кип'ячою водою і настоювати 10 хвилин. Потім змочити вату в ще теплому настої, трохи віджати

ЩО НАД ПІВДЕННИМ ПОЛЮСОМ!

Недавно світову пресу облетіло повідомлення про озонну дірку в атмосфері над Антарктидою. Висловлювалися побою-

вання, що вона весь час збільшуватиметься. Однак недавно радянські вчені встановили, що виявлена у вересні-жовтні дірка в листопаді вже практично затягнулася. Дослідники вважають, що це одна з невичерпних особливостей повітряної оболонки над льодовим континентом.

НА ШТАНЗИ — ЦЕНТНЕР

Восьмирічний школяр із Москви Кирило Максимов може віджати 1920 разів на годину, присісти 15 разів підйом з штангою вагою 111 кілограмів. Статура і вага хлопчика звичайні для

і накласти на обличчя, тримати поки не вистигне. Так повторити декілька разів.

Добре лікують шкіру і маски. Наприклад, білково (розбитий білок накла-дають на шкіру) чи білково-лимонна (до розбитого білка помалу, помішувачи, додається ложка

лимонного соку — що, правда, він інколи подразнює шкіру). Можна використовувати і маски з кислого молока.

Маски залишають на обличчі на 15—20 хвилин і не більше. Після накладення маски треба лежати спокійно, не говорити і не сміятися.

ПЕРЕРОБИ СЕБЕ!

(ТЕСТ ЗДОРОВ'Я)

1. Вік. Кожен рік дає одне очко. Якщо вам 40 років, то ви маєте 40 очок.

2. Маса тіла. Нормальна маса умовно дорівнює зросту в сантиметрах мінус 100. За кожен кілограм понад норму вираховується 5 очок. Припустимо, при зрості 178 сантиметрів ваша маса становить 85 кілограмів. Значить, за другим показником ви маєте мінус 35 очок. За кожен кілограм нижче норми додається 5 очок.

3. Куріння. Той, хто не курить, одержує 30 очок. За кожну викурену цигарку вираховується одне очко. Якщо ви викурюєте за день 20 цигарок, то з вашої суми вираховується 20 очок.

4. Витривалість. Якщо ви щодня протягом 12 хвилин виконуєте вправи на розвиток витривалості (біг у рівномірному темпі, плавання, лижі, велосипед, веслування, тобто те, що найефективніше зміцнює серцево-судинну систему), то одержуєте 30 очок. Коли ви проробляєте ці вправи чотири рази на тиждень, то маєте 25 очок, тричі — 20, двічі — 10, один раз на тиждень — 5 очок. За інші вправи (ранкова гігієнічна гімнастика, прогулянка, найрізноманітніші ігри) очки не нараховуються. Якщо ж ви не виконуєте ніяких вправ на витривалість, то вираховується 10 очок. Коли при цьому у вас малорухливий спосіб життя, то з вашої суми очок віднімають ще 20.

5. Пульс у спокої. Якщо ваш пульс у спокої становить менше 90, то за кожен удар менше або понад норму ви одержуєте одне очко. Наприклад, при частоті пульсу 72 удари за хвилину вам нараховується 18 очок.

6. Відновлення пульсу. Дуже важливим показником здоров'я є швидкість відновлення пульсу після навантаження. Виміряти реакцію відновлення пульсу можна таким чином. Після двоххвилинного легкого бігу відпочиньте лежачи протягом 4 хвилин. Якщо після цього частота пульсу дорівнює початковій, то ви одержите 30 очок, коли ж вона більша всього лише на 10 ударів, то матимете 20 очок. При частоті, що перевищує початкову на 15 ударів, вам нараховується 10 очок, а на 20 і більше ударів — нуль очок.

Якщо сума набраних вами очок не перевищує 20, то стан вашого здоров'я загрозливий. Вам необхідно звернутись до лікаря, вжити заходів щодо зменшення маси тіла, обмежити себе в курінні, почати легкі пробіжки.

При сумі 21—60 очок треба приділити серйозну увагу боротьбі з «факторами ризику», що у вас є (зайва маса, куріння або недостатня фізична активність).

При сумі від 61 до 100 очок слід більше часу відводити фізичним вправам на розвиток витривалості.

Понад 100 очок — стан здоров'я хороший. Регулярні заняття бігом, плаванням, вправами можуть дати високі спортивні результати.

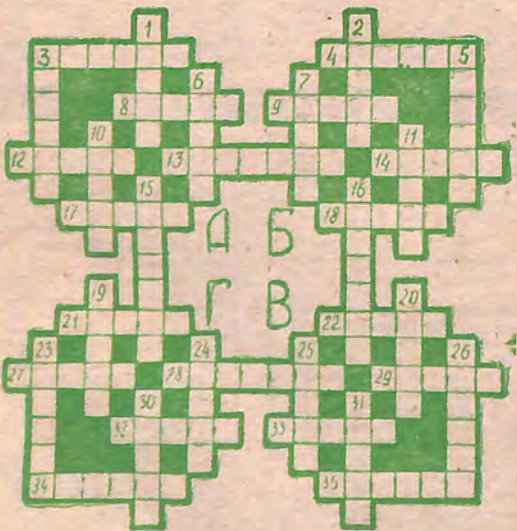
ВІДПОВІДІ НА ЧАЙНВОРД «МОЛОДІСТЬ КРАЇНИ», НАДРУКОВАНИЙ 7 ТРАВНЯ Ц. Р.

1. Корчагін. 2. «Ніна». 3. «Спартак». 4. Косіор. 5. Романенко. 6. Олімпіада. 7. Амур. 8. «Р.В.С.». 9. «Спартак». 10. Космос. 11. Аветисян. 12. Новатор. 13. Руднев. 14. «Восток». 15. Комсорг. 16. Громова. 17. Антонов. 18. Вайс. 19. Стова. 20. «Арсенал».

КРОСВОРД «АБВГ»

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 3. Дріт для випромінювання або вловлювання радіохвиль. 4. Тропічне розложисте дерево, стовбур якого досягає надзвичайної товщини. 8. Головна артерія

яна постачає кров'ю всі органи тіла. 9. Західнонімецький журнал мод. 12. Місце проведення спортивних змагань. 13. Столиця Туркменії. 14. Спортивний снаряд.

17. Чорноморський курорт. 18. Яр із пологими схилами. 21. Гостре відчуття потреби в їжі. 22. Людина, яка має вплив на інших. 27. Голлова дійова особа літературного твору. 28. Радянський письменник, автор роману «Мати». 29. Одиниця залізничного ешелону. 32. Тверда колючка на тілі деяких тварин. 33. Носа, сплетена з цибулі. 34. Злидар. 35. Баскетболіст збірної країни.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Негативне заряджений іон. 2. Великий з довгим держаном молот. 3. Велика посудина, поширена в античному світі. 5. Висока тропічна деревовидна рослина. 6. Молодий дипломатичний ранг. 7. Високоякісна міцна сталь. 10. Попереднє оголошення про наступний спектакль. 11. М'яка бавовняна тканина з ворсом. 15. Удар в боксі. 16. Чоловічий голос. 19. Ділянка землі при садибі. 20. Велика хижка південна лисиця. 23. Фахівець з геології. 24. Дуже швидка їзда. 25. Місце, куди виганяють пастись худобу. 26. Ріка, на якій була збудована одна з перших у нашій країні електростанцій. 30. Поверхневий матеріал у вигляді тонких дощечок. 31. Супротивник на війні. Склали М. СЬОМІНА.

сцена екран арена

Яким буде завтрашній день усього ансамблю «Ятрань»? У нас буде можливість довідатися про це, якщо завітаєте 22 травня о 14 годині на звітний концерт «Ятрань» у клубі імені Камініна заводу «Гідросила».

Є у МХАТу «Сині птах», у вахтанговців — «Прищеса Турандот», а в нашого «Резонансу» — «Кришталевий черевичок». Звичайно, це жарт. Але не старіє, не набридає самодіяльним артистам ця добра і лагідна казка про Попелюшку. Завітайте 27 травня на виставу «Кришталевий черевичок», і ви переконаєтесь у цьому. Початок о 19 год. 30 хв. в актовому залі старого корпусу педінституту.

«Хай завжди буде сонце, хай завжди буде небо...» — кому не відома ця пісня! А першою її виконавицею була співачка Тамара Міансарова, ім'я якої було популярним на естраді в 60-і роки. 28 травня в залі обласної філармонії відбудеться концерт Т. Міансарової.

Початок концерту о 19 год. 30 хв.

28 травня у клубі Камініна відбудеться засідання клубу любителів літератури й мистецтва. Початок о 12 годині.

29 травня о 16 годині в актовому залі Кіровоградського педінституту відбудеться творча зустріч з автором-виконавцем пісень із м. Туапсе В. Ланцбергом. Довідки щодо квитків по телефону 2-66-01.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.
На украинском языке.

НАША
АДРЕСА:

316050,

МПС,

М. Кировоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони:

редактора — 2-54-26; заступника редактора — 2-29-92; відповідального секретаря — 2-27-65; відділ: мистецтв — 4-66-78, 4-64-21; номсомольського життя та економіки — 2-04-84; учнівської молоді і соціальних проблем — 2-59-82; фотолaboratorii — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; нортенторської — 3-61-83. Газета виходить щосуботи.

Друкарня імені Г. М. Димитрова
видавництва
«Кіровоградська правда»
Кіровоградського обкому
Компартії України,
м. Кіровоград, вул. Глібини, 2.

БК 09650. Індекс 61103,
Зам. № 226. Тираж 57 567.

Над номером працювали:
художник — О. Босий,
складач машинного набору — М. Мужиковський,
складач вруччів — Л. Ур-
саленко, Н. Старостіна,
коректори — Л. Коваленко, Л. Сердюченко,
цінограф — О. Щербина;
друкарі — В. Щербина,
В. Цонев, В. Довгий,
відповідальний черговий — С. Бондарев.